

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Infanterie.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Eerste-luitenant der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

104de JAARGANG

No. 11

NOVEMBER 1935

I N H O U D.

	Pag.
De oorlog van morgen, door M. R. H. CALMEIJER.....	462
Nieuwe uitgaven	465, 480 en 486
Eenige snapshots van het Russische Leger.....	466
De verdediging tegen vechtwagens in den bewegingsoorlog, door B. KONING....	471
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht.....	477
Duitschland's Herbewapening	481
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	491
Uit de Vakpers	499

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1935

DE OORLOG VAN MORGEN ¹⁾

DOOR M. R. H. CALMEIJER,

Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar H.K.S.

I. INLEIDING.

De oorlog van morgen". Zijn er wel vier woorden te vinden, waarin een zóó donkere dreiging is verborgen, waaruit visioenen opstijgen van zóó beklemmenden aard? Het *Boek der Openbaringen* spreekt van „een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de Dood, en de hel volgde hem na; en hun werd macht gegeven om te dooden tot het vierde deel der aarde toe, met zwaard en met honger en met den dood en door de wilde beesten der aarde". De *Grieksche Oudheid* kende de *Medusa*, die werd voorgesteld met een gordel van slangen, die sissend haar koppen in de hoogte steken, met draken-schubben op de hoofden, tanden als die van een everzwijn, koperen klauwen en vleugels. Wie haar ontmoette moest het hoofd afwenden om niet te verstijven van schrik. Deze handelwijze wil mij kenmerkend voorkomen voor de houding die velen, vooral in ons land, tegenover den oorlog aannemen en dat is begrijpelijk in een land, dat ruim honderd jaar van vrede heeft gekend en verlangt in vrede te blijven leven. Zeker, er zijn er ook, die de verschrikkingen van den Oorlog, afmalen met ongebreidelde fantaisie, doch met het eenig doel om hun landgenooten reeds thans te doen verstijven van angst en te brengen tot een staat van geestelijke en materieele weerloosheid, die hen voor de *Medusa* tot een begeerenswaardige prooi moet maken.

Nòch het een, nòch het ander wil mij de juiste houding voorkomen. *Oorlog of vrede ligt niet in onze hand*. Ook wanneer men niet denkt aan het Godsbestier, dan ligt de beslissing niet in Den Haag, doch in Parijs, in Rome, Moskou, Berlijn en Londen en wellicht ook met daar: „Man denkt zu schieben und man wird geschoben". Nòch door het hoofd af te wenden, nòch door van afgrijzen te verlammen zullen wij de legerstroomen weder, evenals in 1914, langs en niet over onze grenzen doen vloeien. Dit zal slechts geschieden indien men ter plaatse waar de loop dezer stroomen *te voren* wordt bepaald, overtuigd is dat Nederland in staat en bereid is een golfbreker op te werpen, die hun kracht zou kunnen breken vóór het eigenlijke doel ware bereikt.

Hiertoe is niet alleen een *materieele uitrusting* noodig, doch evenzeer een *moreele*. Wij moeten ons er mede vertrouwd maken de verschrikkingen van den Oorlog in het gelaat te durven zien om eenmaal de kracht te hebben hen te weerstaan. Ons geheele volk moet dit, doch bovenal zij, die bestemd zijn zonen van dit volk in moeilijke uren te leiden.

¹⁾ Deze studie werd 17 April 1935 als voordracht gehouden voor de Afdeling *Amsterdam* van de „*Algemeene vereeniging van Nederlandsche reserve-officieren*".

II. DE OORLOG VAN GISTEREN.

Om ons een voorstelling te maken van den oorlog van *morgen* moeten wij, gedachtig aan BILDERDIJK'S „Uit 't verleden groeit het heden, uit het nu wat worden zal”, uitgaan van dien van *gisteren*. Hiermede kunnen wij echter niet volstaan. Wel zeide men vroeger, dat een nieuwe oorlog steeds aanvangt op het punt waar de vorige is geëindigd, doch deze stelling was slechts geldig voor tijden toen de techniek in een minder snel tempo evolueerde dan thans. Toch vergete men in dit verband niet, dat de bewapeningen nergens, ook niet in landen, welke zich groote opofferingen voor de defensie getroosten, gelijken tred kan houden met de vorderingen van de techniek. De bewapening van de Europeesche krijgsmachten bestaat ook thans nog voor een belangrijk gedeelte uit die, waarmede zij in 1918 uit den strijd kwamen. Slechts Duitschland zal zich thans in een geheel nieuw pantser hullen.

DE WERELDOORLOG moet dus het fundament worden van het beeld, dat wij willen optrekken. Welke waren de voornaamste KENMERKEN van deze volkerenstrijd?

1. In tegenstelling tot den Fransch-Duitschen oorlog van 1870/'71, waarbij omstreeks 14 dagen verliepen tusschen de oorlogsverklaring (19 Juli 1870) en het eerste treffen (gevecht bij Saarbrücken, 2 Aug. 1870), begon de Wereldoorlog op het Westelijk front met een STRATEGISCHE OVERVALLING.

3 Aug. 1914 verklaarde Duitschland aan Frankrijk den oorlog, een dag later trad tusschen Duitschland en België den oorlogstoestand in. Op laatstbedoelden dag rukten een zestal Duitse brigades op versterkte vredesvoet (totaal ongeveer 40.000 man) België binnen, nog in den loop van dien dag had het eerste treffen plaats, terwijl in den nacht van 5 op 6 Aug. een algemeene aanval op de Belgische Maasforten werd ingezet.

2. DE OORLOG, BEGONNEN TUSSEN DE REGEERINGEN, WERD EEN WORSTELING TUSSEN DE VOLKEREN, ONDER INZET VAN DE GEHEELE MATERIEELE EN GEESTELIJKE KRACHT WAAROVER DEZE BESCHIKTEN. Kan men den *Fransch-Duitschen oorlog* nog beschouwen als een duel tusschen de wederzijdsche legers, waarin pas op het laatst de Fransche natie zelf in het strijdperk trad, was de *Russisch Japansche oorlog* voor het Czarenrijk niet meer dan een belangrijke expeditie, in de jaren 1914-'18 werd de oorlog niet alleen uitgevochten door de legers en vloten, doch door de volkeren in hun geheel. Niet alleen eischten de *millioenenlegers* iederen weerbare man op, terwijl bijv. in 1870 het Keizerlijk Fransche leger nog geheel uit vrijwilligers bestond, doch bovendien vroegen de *verpleging en verzorging* met levensbehoeften en strijdmiddelen van deze strijdende massa's de werkkraft van millioenen der achterblijvenden, zoowel mannen als vrouwen. De *blokkade* eenerzijds, de *duikbootenoorlog* anderzijds richtten zich tegen het economische leven der bevolking in het achterland. De *propaganda* was er op uit de maatschappelijke orde van de oorlogvoerende naties te ondermijnen.

3. Niet alleen indirect, men zou kunnen zeggen als „supporters” van de strijdmachten, werden de volkeren in den oorlog betrokken, ook rechtstreeks maakten zij daarmede kennis toen de STRIJD zich mede IN DE DERDE DIMENSIE, in de lucht, verplaatste. *Het luchtwapen*, in 1914 nog in de *kinderschoenen*, doorliep een snelle ontwikkeling. Is het op den grond mogelijk een afweerfront op te bouwen, waarmede het achterland volledig kan worden beschut tegen het oorlogsgeweld, zooals uitgedrukt in het „Lieb Vaterland kannst ruhig sein, fest steht und treu die Wacht am Rhein”, in de lucht kan het overwicht

aan één zijde slechts plaatselijk en tijdelijk zijn. Een beslissende invloed heeft het luchtwapen in den wereldoorlog echter niet gehad, noch op het gevechts-terrein zelf, noch door inwerking op de burgerbevolking. In beide opzichten vormen de verrichtingen van het nieuwe wapen echter een uitgangspunt voor hetgeen wij in de toekomst daarvan kunnen verwachten.

4. DE MASSALEGERS BLEKEN, MET HUN TOENMALIGE BEWAPENING EN UITRUSTING, NIET MEER IN STAAT DE OPERATIEVE DENKBEELDEN VAN DE LEGERAANVOERDERS TE VERWEZENLIJKEN.

De generale staven der strijdende partijen hadden in moeizamen vredesarbeid de lessen der vorige oorlogen getoetst en verwerkt; de wederzijdsche aanvoering was bezielde met de door alle groot veldheeren gepredikte vernietigingsgedachte; de scholing van de troepen voldeed aan hooge eischen. Nochtans nam de strijd, als geheel genomen, een ongedacht verloop; de lange slagfronten zwaaiden heen en weer, stortten plaatselijk in één, om in korten tijd weder te worden opgebouwd, en tenslotte verzonken de legers in den grond; de *stellingoorlog* nam een aanvang. De algemeenheid van dit verschijnsel duidt op diepere oorzaken dan de mindere bekwaamheid van een of andere generaal, het optreden van den overste HENTSCH tijdens den slag aan de Marne of dergelijke persoonlijke kwesties. Deze *diepere oorzaken* zijn: *de macht van het vuur* en *de uitgestrektheid der fronten*. Eerstgenoemde factor wordt vetgedrukt in onze voorschriften: tot uitdrukking gebracht met de woorden: „DE VERNIETIGENDE MACHT DER MODERNE VUURWAPENEN VORMT DEN ALLES-OVERHEERSCHENDEN FACTOR OP HET GEVECHTSVELD”. Deze vernietigende macht kwam den verdediger meer ten goede dan den aanvaller en maakte het afdwingen van een *frontale beslissing* tot een *schier hopelooze onderneming*. Het inzetten van menschenmassa's tegenover machines, zooals van Russische zijde vaak werd gepoogd, leidde tot hecatomben zonder het gevechtsdoel nader te brengen. Bleef dus over de *omvatting*, reeds door CLAUSEWITZ genoemd „*das Rezept des Sieges*”. Op kleine frontgedeelten, klein dan in verhouding tot het groote geheel, leidde deze soms tot het beoogde doel, *Tannenberg* is hiervan wel het volmaakste voorbeeld. DE FRONTEN ALS GEHEEL BLEKEN ECHTER EEN UITGESTREKTHEID TE HEBBEN GEKREGEN, WELKE NIET MEER KON WORDEN OMSPANNEN. De beenen der *infanteristen* waren niet meer in staat de gedachten der hoogste aanvoering snel genoeg in den daad om te zetten. De aanvalskracht van de *ruiterij*, van ouds het wapen bij uitnemendheid voor de omvatting, bleek te gering om in korten tijd een beslissend resultaat te verkrijgen. De legendarische *taxi's* van de Marne gaven een aanwijzing omtrent de wijze, waarop in den toekomst het tempo van de oorlogvoering zou kunnen worden versneld. De stellingoorlog voorkomen konden dergelijke improvisaties echter niet.

Drie MIDDELEN werden toegepast OM DE LEGERS UIT HUN VERSTIJVING TE BEVRIJDEN en de beweging weder in gang te brengen, één evolutionair, twee revolutionair.

a) Het eerste bestond uit het OPVOEREN VAN DE BESTAANDE BEWAPENING. De uitbreiding van het aantal *automatische wapenen* versterkte de kracht der verdediging echter meer dan die van den aanval. Grooter offensief vermogen bezat de *artillerie* en het scheen alsof dit wapen in staat zou zijn den ijzeren ring te verbreken. In de woorden „*l'artillerie dévaste, l'infanterie submerge*” drukte dit vertrouwen zich uit. Telkenmale bleek echter, dat het zware wapen wèl in staat was een bres te slaan en de beweging in gang te brengen, doch niet om de beweging in gang te houden. De dagen- en wekenlange voorbereid-

selen, verbonden aan het gereedstellen van de geweldige artilleriemassa's en het urenlange uitwerkingsvuur hiervan, deden zoowel strategisch als tactisch, het onontbeerlijke element der verrassing veelal verloren gaan.

b) Alvorens de artilleriemacht tot het hoogste peil was opgevoerd, was echter een nieuw middel beproefd, wel is waar reeds aan de Oudheid niet onbekend, doch nimmer op groote schaal gebruikt.

Op 22 April 1915 werden te 6.00 nam. de ventielen van 6000 gasflesschen geopend en over een frontbreedte van 6 km stroomde een zware, ondoorzichtige grauw-witte wolk naar de Engelsche stellingen voor *Ieperen*. Het CHEMISCHE WAPEN had zijn intrede gedaan en nam een steeds belangrijker plaats in. Na het gasblazen volgde het gasschieten. *Tactische successen werden op beide wijzen behaald, een strategisch succes konden de chemicalien echter niet boeken.* Zoover zij een vluchtig karakter droegen wisten de afweermiddelen hun uitwerking zoodanig te beperken, dat deze die van de oude strijdmiddelen geenszins overtrof. Zoover zij *van bestendigen aard* waren, kwamen ook zij meer aan de verdediging, aan de stabiliteit, dan aan den aanval ten goede. Tegen de burgerbevolking werd het chemische wapen in den wereldoorlog niet gebruikt.

c) Artillerie en chemicaliën hadden gefaald, het Duitsche offensief van Maart 1918 kan worden beschouwd als een uiterste poging om met deze strijdmiddelen de fronten in beweging te brengen. Toen ging in Juli 1918 de geallieerde infanterie, vergezeld door omstreeks 300 VECHTWAGENS uit het bosch van *Villers-Cotterets* ten aanval voorwaarts. In enkele dagen gingen de vruchten van het Duitsche Meioffensief verloren. Den 8sten Augustus bereidden 450 Engelsche tanks het Duitsche leger den beruchten „*zwarten dag*”. Het geheele Westfront, van Vlaanderen tot aan de Moesel, kwam in beweging. *Was eindelijk het middel om het doode punt der krijgskunst te overwinnen gevonden?* De wapenstilstand heeft ons verhinderd het antwoord op deze vraag te geven. De oorlog brak af op een tijdstip, toen het nieuwe gepantserde wapen nog slechts in het begin van zijn ontwikkeling was.

Hiermede zijn wij genaderd tot het tijdstip, waar de Wereldoorlog een einde nam. Wenden wij thans, uitgaande van deze realiteit, den blik naar het *heden*, het tijdperk na den oorlog, waaruit de toekomst zich ontwikkelt.

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

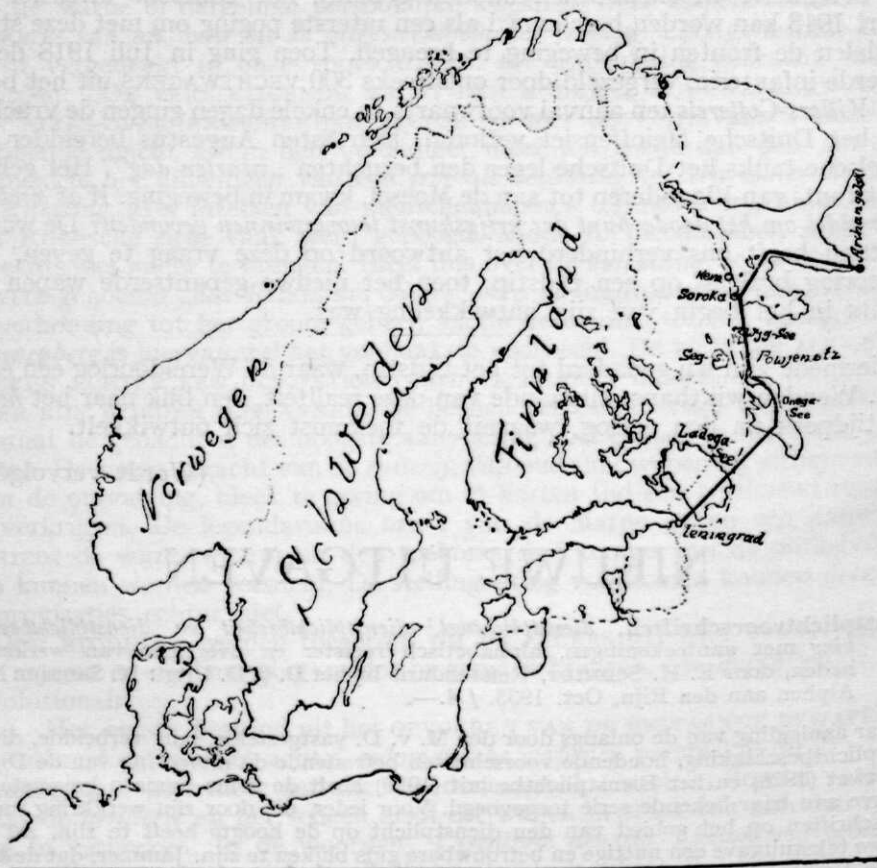
Dienstplichtvoorschriften, dienstplichtwet, dienstplichtbesluit en dienstplichtbeschikking met aantekeningen, alphabetisch register en overzicht van werkzaamheden, door E. H. SCHMIDT, Referendaris bij het D. v. D. Uitg.: N. Samsom N.V., Alphen aan den Rijn, Oct. 1935. f 4.—.

Naar aanleiding van de onlangs door den M. v. D. vastgestelde, lang verbeide, dienstplichtbeschikking, houdende voorschriften betreffende de uitvoering van de Dienstplichtwet (1928) en het Dienstplichtbesluit (1929) heeft de firma Samson bovenstaande uitgave aan haar bekende serie toegevoegd. Voor ieder, die door zijn werkkring met de voorschriften op het gebied van den dienstplicht op de hoogte heeft te zijn, zal deze nieuwe tekstuitgave een nuttige en betrouwbare gids blijken te zijn. Jammer, dat de thans bij de Volksvertegenwoordiging aanhangige wijziging van de dienstplichtwet nog niet kon worden verwerkt, zoodat een wijzigingsblad spoedig noodig zal zijn.

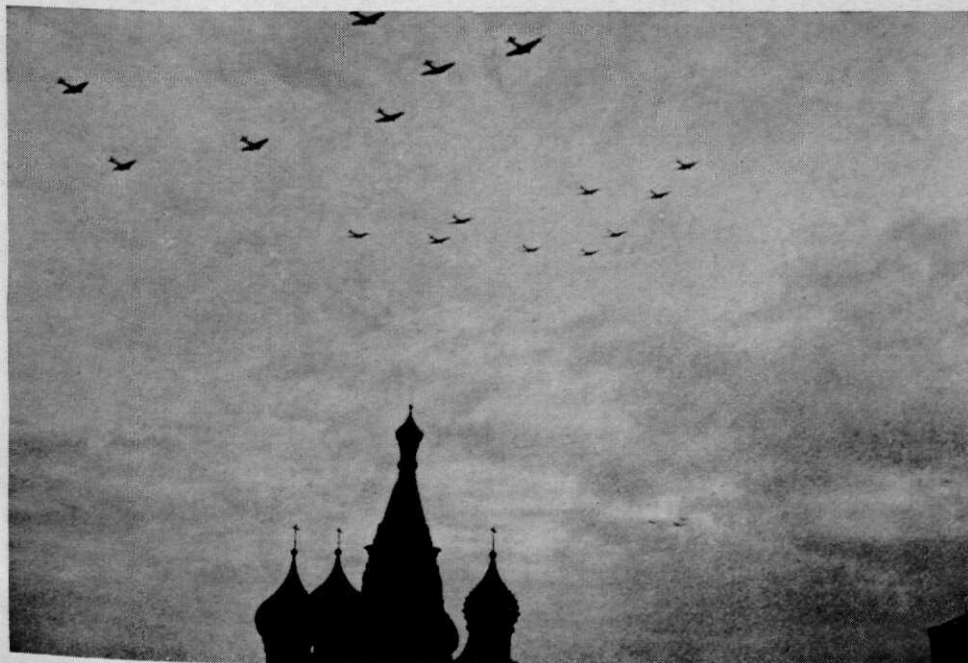
C.

EENIGE SNAPSHOTS VAN HET RUSSISCHE LEGER

Het kan niet worden ontkend dat in Rusland ook op militair gebied ijverig en ernstig wordt gewerkt. In de laatste vier jaar is de ontwikkeling van de weermacht, doch vooral van de weerkracht van de Sowjet-Unie, met reuzenschreden vooruit gegaan. Men is daarbij bezig zich van het verouderde axioma, dat iedere nieuwe oorlog op dezelfde wijze begint als waarop de vorige geëindigd is, los te maken. Afgezien van het technische gedeelte heeft de Sowjet getracht den oorlog een volkomen veranderd fundament (uit een oogpunt van binnenlandsche en sociale politiek) te geven, wat operatief gezien, verstrekkende gevolgen kan hebben. Verder streeft men in het Sowjet-

Afb. 1.

Afb. 2.

leger er naar een verstarring der fronten, zooals in 1914 al zeer spoedig intrad, in de toekomst te vermijden. In Rusland is de eerste gunstige voorwaarde daarvoor aanwezig, n.l. de onmetelijke ruimte welke toestaat uit te wijken, om tenslotte op den vermoelden tegenstander een tegenaanval te doen. *Het in beweging houden der strijdkrachten*, onder loslating van de vooropgezette verstarring in beton (Generaal DEBENEY „*Revue des deux Mondes*” van 15-9-'34), kan als het *strategisch fundament van de Russische strijdwijze* gelden.

Als middel tegen het strategische vastloopen heeft men onder het Sowjet-regime te rechter tijd de groote beteekenis van *het luchtwapen* erkend, dat bovendien bij de verbazend groote afstanden in dit continentale rijk naast modern verkeersmiddel (1935-5000 toestellen) tevens machtsmiddel is.

De voor het luchtwapen belangrijkste opdrachten zijn: het luchtbombarde-ment, het door de lucht vervoeren van troepen en- hier komt de speciale beteekenis van het vliegwezen in dienst der Sowjets naar voren. - het verspreiden van revolutionnaire propagandageschriften achter de vijandelijke fronten. Vooral bij groote parades treedt het luchtwapen gaarne massaal in haar natuurlijk element op. (zie afb. 2)

Bij het streven naar beweeglijkheid wijdt het sowjetleger ook aandacht aan de wijze, waarop stilstand der krijgsverrichtingen in den winter kan worden voorkomen. Daartoe worden oefeningen in grooter verband op sneuwschoenen en met sleden door honden of rendieren getrokken gehouden.

De tactische grondslagen voor de africhting der infanterie zijn van 1933. De motorisering van de artillerie en de aan- en afvoermiddelen houdt gelijken tred met de ontwikkeling der binnenlandsche motorindustrie. Toch heeft het paard

Afb. 3.

in dit leger als „geländegangige Hafermotor” nog meer van zijn oude betekenis behouden, dan in de legers van West-Europa. (zie afbeelding 4, bespannen mitrailleurwagens, en afbeelding 5, waarbij de paarden op enkele trens worden gereden hetgeen wijst op goede en zorgvuldige africhting).

Bij den opbouw van Sowjet Rusland worden met opmerkelijke consequentie *alle levensuitingen aan de landsverdediging dienstbaar* gemaakt. Niet in het minst de wetenschap, die o.m. de ongunstige maritieme situatie van Rusland te hulp kwam.

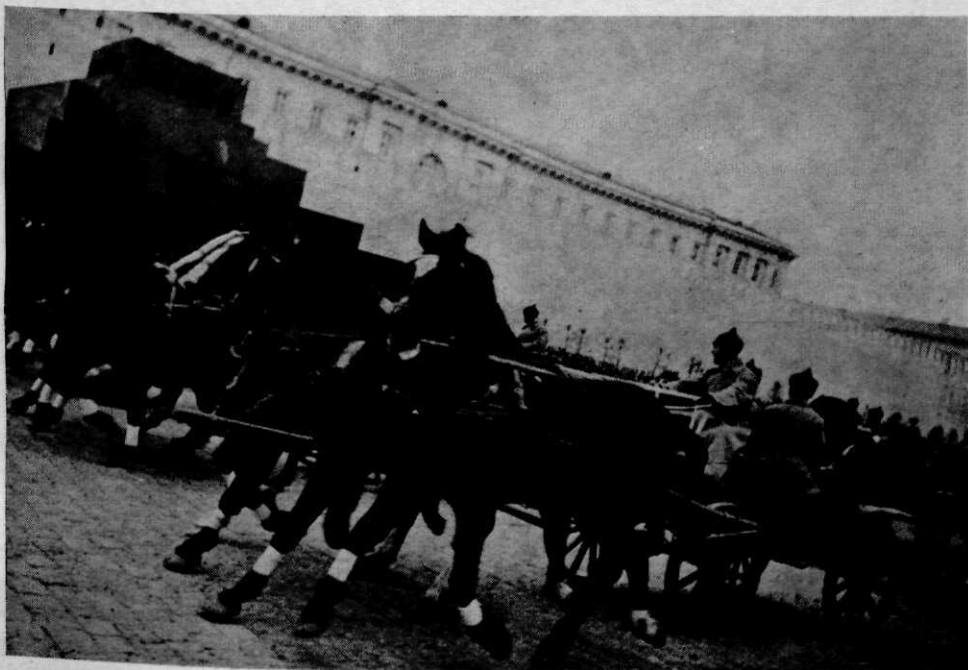
De noordoostelijke doorvaart naar Azië wordt thans met moderne middelen geëxploiteerd. Als étape op dien weg wordt thans een groote haven voor de monding van de Jenissei en de Noordelijke IJszee gebouwd. Voor deze doorvaart worden tegenwoordig vliegtuigen voor terreinverkenning gebruikt, waarnemingsstations gebouwd, radiostations opgericht, een nieuwe groote ijsbreker in dienst gesteld enz., alles om over een eigen, veiligen verkeersweg naar den Stillen Oceaan te beschikken. en zodoende Rusland's maritieme positie te versterken.

Op het gebied van de *scheepvaart* is verder de bouw van het kanaal van de Oostzee, via het Ladoga- en Onegameer, naar de Witte Zee van groot belang. Dit kanaal brengt de waterweg van Leningrad naar Archangel van 4550 km terug tot 1080 km — en thans geheel op eigen grondgebied — dus onafhankelijk van een eventueele versperring van de Oostzee (zie „I e M o i s'”, Parijs, van 1—4 en 1—5—1934) (zie afb. 1).

De voorziening met in eigen land vervaardigd *oorlogsmaterieel* heeft grooten vooruitgang gemaakt, de fabrieken zijn systematisch gegroepeerd en uit het grensgebied naar het binnenland verplaatst.

In samenhang met den technischen en industriëelen vooruitgang van de Sowjet-

Afb. 4.

unie gaat ook een betere *voorziening met technisch materieel* voor de verschillende wapens gepaard. Zoo wordt Rusland ten opzichte van zijn leger geheel „self-supporting”. Bij het luchtwapen is de snelheid der vliegtuigen belangrijk opgevoerd, de actieradius en het draagvermogen der bombardementsvliegtuigen verdubbeld. In vier jaar is het luchtwapen met 330 % toegenomen. In dezelfde tijd is het aantal vechtwagens als volgt vermeerderd, kleine met 2475 % lichte met 760 %, middelbare met 792, terwijl hun snelheid verzesvoudigd is.

De voorziening met vloeibare bedrijfsstoffen (olie en benzine) is volkomen verzekerd. Bij de infanterie en cavalerie is het aantal mitrailleurs verdubbeld, bij het luchtwapen en bij het vechtwagenkorps verzevenvoudigd.

Evenzeer als de geographische gesteldheid in een toekomstoorlog het in beweging houden van de fronten begunstigt, wordt zulks vergemakkelijkt door den onuitputtelijken voorraad aan menschen. Reeds de jeugd wordt militair geoefend, in het leger wordt de opleiding voltooid en als volwassene blijft de Rus deel uitmaken van de organisaties der Partij. Aan de militaire vooropleiding der „Oso-Avia-Chim” nemen 4 miljoen arbeiders en boeren deel.

Werden hierboven de gunstige factoren voor de ontwikkeling van het Sowjetleger aangeduid, zoo mag niet worden verzwegen, dat in de praktijk ook *ongunstige factoren* naar voren treden. Vóór alles mankeert de basis van vertrouwde mannen voor de bezetting der uitvoerende functies. De steeds weer terugkeerende zuiveringsacties in de partij vinden ten slotte haar grond in het ontbreken van een middenklasse leiders, zoowel op politiek als op militair gebied. Bij de recruetering en verdere vorming van de officieren heeft men met groote moei-

Afb. 5.

lijkheden te kampen. Nadere bestudeering van de vraagstukken in het Roode Leger geeft steeds den indruk, dat men niet ten volle kan vertrouwen op het kader, in wiens handen de africhting van den troep ligt. Het zich ongedwongen kunnen geven, gebaseerd op eigen weten en kunnen, wordt door beperkende, bepalingen belemmerd. Zoo ligt dus het gevaar voor de hand, dat de africhting van de soldaten te schematisch plaats vindt, dat de waardeering der prestaties een strijd om punten wordt. Daarmede wordt bereikt, dat de troepeneenheden in geval van oorlog onder bepaalde voorwaarden, in ingestudeerde formaties, wel succes kunnen boeken, maar dat deze troepen juist in een bewegingsoorlog met zijn talloze mogelijkheden door de starheid der geleerde vormen zullen falen. Dan verdient nog een zeer zwak punt, de landsverdediging direct rakende, vermelding, n.l. het verval van de verkeersorganisaties, in 't bijzonder van de spoorwegen.

De uitgaven voor de weermacht bedragen 6,5 milliard Roebel, wat $\pm 10\%$ van de totale staatsuitgaven bedraagt. (Japan besteedt 46,5, Polen 40% van zijn budget voor militaire uitgaven).

De totale vredessterkte van het Sowjetleger bedraagt thans 940.000 man (1914: 1.459.000 man).

NORMAY (Finland). 6-2-'35.

R. M.

Opmerking van den vertaler.

„Die Rustung der Welt” geeft voor Rusland de volgende cijfers (1935):
 Uitgaven voor de landsverdediging: 1934 5.7 van het totaal staatsbudget;
 vredessterkte 1.300.000 man; sterkte aan lt. mitr's. per esk. 4, in Nederland
 8 plus 1 op den G.T; sterkte der luchtvloot ($\pm$ Nov. 1934) 4325 toestellen.

DE VERDEDIGING TEGEN VECHTWAGENS IN DEN BEWEGINGS-OORLOG

DOOR B. KONING,

Eerste luitenant der infanterie, ged. ten bureele Ch. G. S.

Dat in een toekomstigen oorlog vechtwagens een zeer groote rol zullen spelen, daaraan twijfelt niemand meer. De geheele Fransche aanvalstactiek is in wezen reeds geheel gebaseerd op den inzet van vechtwagens. Welk wetenschappelijk militair tijdschrift men ook onder het oog krijgt, een groot deel wordt ingenomen door beschouwingen over het gebruik en de eventueele mogelijkheden van vechtwagens. Geen „cas concret” wordt uitgewerkt of bataljons vechtwagens nemen eraan deel. Bij *alle* tactische opgaven voor het toelatingsexamen van dit jaar voor de „Ecole Supérieure de Guerre” te Parijs, speelden vechtwagens een rol.

„De toekomstoorlog zal een vechtwagen-oorlog zijn”, roept de Fransche generaal BARRARD uit in een van zijn vele artikelen over vechtwagens. Dat een toekomstoorlog alléén met vechtwagens zal worden uitgevochten, zal zelfs generaal BARRARD wel niet aannemen, maar dat zij een rol zullen spelen, die oneindig veel grooter zal zijn dan reeds tijdens den Wereldoorlog het geval was, staat vast!

Wij kunnen dit „feit” niet genoeg onder de aandacht van onze Nederlandsche officieren brengen.

Er wordt bij ons nog beangstigend weinig rekening gehouden met het optreden van vechtwagens. De „beroemde” terreinhinderis is vrijwel het eenige waar nog wel eens aandacht aan wordt geschonken, maar daar houdt het dan ook veelal mee op. Bovendien vergeet men, dat door het wegkruipen achter terreinhindernissen, die voor vechtwagens ondoorschrijdbaar zijn, het *eigen* offensief nagenoeg ook onmogelijk wordt. Zoolang wij echter nog niet over een modern georganiseerden vechtwagenafweer beschikken, zal de terreinhindernis vaak onze eenigste toevlucht zijn, daar wij in het open veld een groote kans loopen te worden weggevaagd, als een eventueele tegenpartij met krachtige vechtwagenformaties tot den aanval mocht overgaan. Hieruit volgt echter, dat de bewegingsvrijheid van ons veldleger ernstig in het gedrang komt. Nog niet zelf over deze strijdmiddelen beschikkend, moeten wij ons er voorloopig toe bepalen, de mogelijke afweermiddelen er *zoo* in te hameren, dat hun toepassing als het ware een tweede natuur wordt. Slechts dan kunnen vele (en noodelooze!) verliezen worden vermeden.

Het buitengewoon groote gevaar, dat in een optreden van vechtwagens schuilt, kan ons niet duidelijk genoeg voor oogen staan. Wij aarzelen zelfs niet om te zeggen, dat een strijdmacht die niet behoorlijk zorg draagt voor

den vechtwagen-afweer, in minder dan geen tijd door deze stalen oorlogsmonsters zal worden vernietigd. Bij *al* onze tactische oefeningen op de kaart, in het terrein en zeer zeker ook bij de oefeningen met den troep zelve, *moet* dit strijdmiddel een allereerste plaats gaan innemen.

Ten aanzien van het gebruik der vechtwagens in den aanval, gaat in het buitenland meer en meer eenheid van inzicht heerschen. Wat de verdediging tegen vechtwagens betreft, vindt men echter nog principieele verschillen. Wel is het algemeen oordeel, dat het voeren van het verdragend gevecht uiterst moeilijk is geworden, indien de aanvaller over krachtige en snelle vechtwagen-eenheden beschikt en deze ook inderdaad gebruikt. Slechts de *starre* wijze van verdedigen geeft tegenover vechtwagens, en de daarop volgende infanterie, kans van slagen. Omtrent het gebruik der middelen *in* de starre verdediging loopen de meeningen echter uiteen. Stellen wij b.v. de opvattingen van den Franschen generaal BARRARD tegenover die van den Oostenrijkschen Generaal b.d. RIDDER VON EIMMANNBERGER. De Franschman ziet, naast de artillerie, in de met een vuurmond (en mitrailleurs) bewapende vechtwagen — door hem genoemd de „char-antichar” — „het” middel om de vijandelijke vechtwagens te bestrijden. De Oostenrijker daarentegen noemt het bestrijden van vechtwagens met vechtwagens „grundfalsch in jeder Hinsicht”. Laten wij de argumenten nagaan, die tot deze zoo volkomen tegenover elkaar staande conclusies aanleiding hebben gegeven. Weliswaar beschikken wij zelf nog niet over vechtwagens, maar wij doen goed om ons met hun optreden reeds *nu* volledig vertrouwd te maken, opdat, wanneer wij deze strijdmiddelen eenmaal zullen bezitten (en dat oogenblik *moet* komen), wij direct in staat zullen zijn er voor 100 % uit te halen wat er in zit. Bovendien, door de aanvalstactiek van vechtwagens volkomen te beheerschen, zullen wij ook in staat zijn om den afweer op deugdelijke gronden te kunnen organiseeren, hetgeen voor ons voorloopig nog van het meeste belang is.

De verdediging, aldus generaal BARRARD, zooals die nu wordt toegepast, is feitelijk teruggebracht tot den strijd om den vijand het overschrijden van *één lijn*, de frontlijn, te beletten. Het grootste deel der beschikbare middelen wordt ingezet tot het behoud van deze lijn, waardoor de groepeerings- en de *diepte* noodzakelijkerwijs geringer moet worden en waardoor de geboden weerstand in zeer sterke mate afneemt, naarmate de vijand in de stelling doordringt. De vechtwagens worden voortdurend sneller, beter beschermd, zwaarder bewapend. De mogelijkheid tot het overwinnen van hindernissen wordt steeds vergroot. Is de aanvaller gereed voor den aanval, dan loopt de voorste lijn zijner uitgangsstelling gemiddeld op 500 m van de vijandelijke frontlijn. Wanneer zich nu in deze beruchte 500 m geen natuurlijke, dan wel kunstmatige hindernissen bevinden, die een snellen opmarsch van de vechtwagens belemmeren, dan is deze afstand in twee minuten doorschreden, hetzij gedeeltelijk gedekt door de schemering van den vroegen morgen, dan wel onder dekking van rook. Twee minuten waarin, door vorenbedoelde omstandigheden, de aanvaller wellicht nog voor een gedeelte onopgemerkt blijft. Dat wil zeggen, dat alle middelen, en in hoofdzaak de artillerie, die tegen de vechtwagens kunnen worden aangewend, *geen*, althans zeer weinig, gelegenheid zullen hebben om op afdoende wijze tegen de vechtwagens op te treden.

Eenmaal in de stelling binnengedrongen, zal een deel der vechtwagens verder den weerstand *in* de stelling trachten te breken ten behoeve van de volgende infanterie. Een ander deel zal opdracht hebben door de voorcompagnieën heen te breken en dit deel zal binnen vier of vijf minuten de

stoplijn hebben bereikt. Deze lijn is uit den aard der zaak niet zoo krachtig bezet als de frontlijn. De kans, dat zij doorbroken wordt, is derhalve groot. De reserves der groote eenheden zullen niet tijdig ter plaatse kunnen zijn. Wenscht men, teneinde een doorbreking te verhoeden, de stoplijn krachtiger te bezetten, dan zal dat moeten gaan ten koste van de frontlijn, dan wel met opoffering van de reserves der groote eenheden ¹⁾ Hoe kan de verdediger nu aan deze dreigende situatie het hoofd bieden? In de eerste plaats door een zoo hardnekkig mogelijken strijd van de bestaande vechtwagen-bestrijdingsmiddelen tegen de aanvallende vechtwagens. De practijk heeft geleerd, dat de normale infanterie vuurwapenen tegen de vechtwagens al zeer weinig succes hebben ²⁾. Door hiermede tegen vechtwagens op te treden, loopt de infanterie bovendien kans door den vechtwagen ontdekt te worden, waardoor het gevaar van vernietiging van den *verdediger* zeer groot wordt. De verdedigende infanterie doet daarom het beste, zich zoo eenigszins mogelijk aan het zicht en de aandacht van de vechtwagens te onttrekken en den strijd tot het bittere einde te blijven voeren met de op de vechtwagens volgende infanterie. Ook de meer speciale door de infanterie bediende zwaardere vechtwagenbestrijdingsmiddelen met kernkogels hadden tijdens den wereldoorlog niet veel te beteekenen. Bovendien zullen zij tegen de steeds beter wordende pantsering steeds meer van hun beteekenis verliezen.

Ook geeft een dergelijke bewapening aanleiding tot een nog grootere differentiatie van de infanterie. Het groote middel tegen den vechtwagen is ten slotte „het kanon”. Het kanon, dat op twee wijzen een vechtwagen kan bestrijden, nl. door met rechtstreeksche richting te vuren, dan wel, vanzelfsprekend in grooter verband, door het leggen van afsluitingsvuren. Hoewel de waarde van het afsluitingsvuur ten aanzien van vechtwagens, juist door de uiterst benarde positie van de vechtwagenbemanning bij een treffer, allermint mag worden onderschat, zoo is echter noch voor infanterie, noch voor vechtwagens, artillerievuur ondoorschrijdbaar gebleken. En dit zal er met de steeds sneller wordende vechtwagens voor de artillerie niet gunstiger op worden. Het gevaarlijkste bestrijdingsmiddel is het kanon, dat door het rechtstreeksche schot den vechtwagen buiten gevecht kan stellen. Is het automatische infanterievuurwapen voor de aanvallende infanterie het grootste struikelblok, voor den vechtwagen wordt het kanon de grootste vijand.

Nu is het ongetwijfeld een nadeel van iedere verdediging, dat een deel der middelen op het critieke moment niet aan den strijd kan deelnemen, omdat het is ingezet op een frontgedeelte dat niet wordt aangevallen. Dit groote nadeel doet zich tegenover vechtwagens nog meer gevoelen, omdat, door de snelheid van deze strijdmiddelen, het voor de normale reserves van den verdediger onmogelijk zal zijn om tijdig in te grijpen. Hier kunnen slechts middelen die oogenblikkelijk beschikbaar en *snel* verplaatsbaar zijn, en die het zoowel tegen de vijandelijke vechtwagens *als* tegen de aanvallende infanterie kunnen opnemen, oplossing brengen. Achter het door deze middelen gevormde vuurfront zullen de reserves der groote eenheden tijd en gelegenheid krijgen om den geboden weerstand te verdiepen.

Slechts één middel voldoet aan de bovengenoemde voorwaarden, nl. *de vechtwagen zelf*, de vechtwagen bewapend met kanon, om den strijd tegen de

¹⁾ Of door een andere groepeerling een vechtwagenaanval tot staan kan worden gebracht is twijfelachtig. Overigens moge, voor wat betreft het opofferen van de reserves der groote eenheden, worden verwezen naar ons I. R. II A de 2e zin van punt 85. (Red.)

²⁾ Zie de eerste zin van noot I. (Red.)

aanvallende vechtwagens met succes te kunnen voeren en met mitrailleurs om de mede optrekkende vijandelijke infanterie eronder te houden.

De vechtwagen is ten allen tijde klaar voor het gevecht, hij kan snel ter plaatse zijn, vormt een voor de verdediging afgerond geheel en zulks te meer als hij in verband optreedt. Hij kan uit van te voren verkende en vastgelegde opstellingen den strijd tegen de naderende vijandelijke vechtwagens opnemen. Deze laatsten zijn genoodzaakt in beweging te blijven, zoowel ter bereiking van hun doel, als ter eigen beveiliging, want een stilstaande vechtwagen biedt niet alleen beter doelwit voor de zoo mogelijk gedekt opgestelde „chars-anti-char”, maar loopt bovendien kans, dat de verdedigende infanterie van pakketten handgranaten, dan wel van speciale anti-tankbommen, waarmee o.a. de Engelsche infanterie wordt uitgerust, gebruik gaat maken. De „chars-anti-char” staan stil, hun bemanning is behoorlijk gedekt tegen mitrailleur- en mortiervuur der vijandelijke infanterie. Deze infanterie zal er tevens niet zoo gemakkelijk in slagen om ook nog een voldoende hoeveelheid anti-vechtwagen-geschut tijdens den aanval mee te sleepen, zoodat we dan ten slotte, naar analogie van het bekende gezegde „un canon sur terre en vaut dix sur mer”, kunnen neerschrijven: „een stilstaande, zoo mogelijk gedekt opgestelde vechtwagen van den verdediger is evenveel waard als tien zich bewegende vechtwagens van den aanvaller”.

Tegen snelle strijdmiddelen, moet men ook snelle tegenmaatregelen kunnen nemen, bovendien moeten deze maatregelen ook ieder oogenblik genomen kunnen worden. Dit is alleen het geval, indien men de beschikking heeft over „chars-anti-char”, want zelfs indien men beschikt over gemotoriseerd anti-vechtwagen-geschut, dan nog is men steeds een slag, neen meerdere slagen, ten achter. Immers, het gewone kanon is *niet* direct vuurbereid, de bediening is niet gedekt, terwijl bovendien infanterie ter dekking noodig is. De „chars-anti-char”, in handen van den commandant eener groote eenheid, zijn, volgens generaal BARRARD, het *eenige* middel om een vijandelijken vechtwagenaanval op afdoende wijze op te vangen en te breken, nadat het den vijand mocht zijn gelukt de hws. te doorbreken. Zoo wordt dus de vechtwagen niet alleen het aanvalswapen bij uitnemendheid, maar vindt hij ook zijn toepassing bij de verdediging. Uit den aard der zaak moet de bewapening daarmede rekening houden.

De vraag zou zich kunnen voordoen, of vorenbedoeld optreden, waarvoor een snelle verplaatsing van de verdedigende vechtwagens in vóór- en zijwaartsche richting noodzakelijk is, in onze Nederlandsche terreinen mogelijk is. In onze polderterreinen zeer zeker niet, maar . . . als wij eenmaal in den polder zitten, dan is de rol van vijandelijke vechtwagens nagenoeg óók uitgespeeld. Wij zullen echter, dit heeft de Regeering bij herhaling in het openbaar verkondigd en kan niet genoeg worden gezegd, indien het maar eenigszins mogelijk is, bij een onverhoopt nieuw conflict tusschen West-Europeesche groote mogendheden, *niet* beginnen met ons „Veldleger” op te bergen in de Vesting Holland, om er dan tevens nooit meer uit te komen. Wij zullen *niet* beginnen met direct weg te kruipen achter onze groote rivieren of onze inundatiën, om vandaar uit met dreigende blikken te blijven waarnemen, hoe de rest van ons land wordt gebrandschat. *Neen*, wij zullen ons „veld”-leger als zoodanig gebruiken, hetzij in Brabant en Limburg, hetzij in het Oosten van ons land.

Wij zullen derhalve beginnen met op te treden in terreinen, die over het algemeen (de Peel en enkele grootere boschcomplexen uitgezonderd) een snelle verplaatsing van vechtwagens geenszins beletten.

Nu de generaal VON EIMMANSBERGER.

De aanvaller, aldus de Oostenrijker, heeft het initiatief. Hij kan tijd en plaats bepalen voor zijn aanval. Eenmaal tot den aanval besloten zijnde, zal hij zorgen voor een zoodanige overmacht aan middelen, dat de kans op succes wel is waar niet gewaarborgd, maar dan toch in ieder geval zeer groot is. De verdedigende vechtwagens zullen dus steeds een meerderheid van aanvallende vechtwagens tegenover zich krijgen en het daartegenover afleggen. Generaal VON EIMMANSBERGER wil de vechtwagenbestrijding daarom doen berusten op in de hws. opgesteld anti-vechtwagen-geschut.

Wij kunnen dit standpunt echter niet deelen. Immers, het kenmerk van de verdediging is, juist dat met een minderheid een meerderheid kan worden weerstaan. En waarom een van te voren georganiseerde verdediging van „chars-anti-char” achter de stoplijn, c. q. achter de hws., het ook niet tegen een meerderheid zou kunnen opnemen, is ons niet recht duidelijk.

Bovendien is het de vraag, of de vijandelijke vechtwagens nog wel over een verpletterende overmacht beschikken wanneer zij, na een geheele hws te hebben doorbroken, ten slotte worden opgevangen door het georganiseerde vuurfront der „chars-anti-char”¹⁾. Bovendien, een gedeelte der aanvallende vechtwagens ageert nog *in* de hws. ten behoeve van de oprukkende infanterie. Verliezen zullen ongetwijfeld zijn geleden en in geen geval zal nog in dezelfde aanvalsformatie worden opgetreden waarin de uitgangstelling werd verlaten.

Wij scharen ons dan ook aan de zijde van den generaal BARRARD. Ook uit een oogpunt van de „économie des forces” is het aanwenden van dezelfde strijdmiddelen bij aanval en verdediging voordeelig.

Wij willen er hier tevens op wijzen, dat een groote open ruimte in de hws tusschen de strook der voorcompagnieën en de stoplijn, met het oog op een nog tijdig ingrijpen der artillerie vóórdát de stoplijn door het optreden der vechtwagens in gevaar komt, van veel waarde is.

Mogen wij dan deze beschouwing besluiten met een korte opsomming van *middelen*, die *in den strijd tegen vechtwagens* met succes kunnen worden toegepast en die feitelijk beslissend zijn voor het geheele systeem van verdediging.

1°. Het zooveel mogelijk benutten van *terreinhindernissen* (rivieren, kanalen, vijvers, moerassen, inundaties, bosschen). Uit en achter deze hindernissen moet dan een krachtige vechtwagenbestrijding worden georganiseerd ter beheersching van naast- en tusschengelegen terreingedeelten, die wél voor vechtwagens toegankelijk zijn. Hierbij mag echter de verdediging van het terrein zèlf niet verwaarloosd worden, want de practijk heeft aangetoond, dat vechtwagenaanvallen, willen zij succes hebben, behoorlijk artilleristisch moeten worden voorbereid. Concentratie van afweermiddelen op beperkte ruimte zou dus in de kaart van de tegenpartij spelen zijn. Wij willen er in dit verband ook nog op wijzen, dat onze organisatie „mitraillistisch” den toets der critiek meer dan ten volle kan weerstaan. Immers wij beschikken per regiment infanterie over niet minder dan 36 zware- en 72 lichte mitrailleurs. Ten opzichte van anti-vechtwagen-strijdmiddelen zijn wij echter zeer misdeeld. Slechts 4, zegge en schrijve vier, stukken 6 Veld per regiment. Dit is zoo goed

¹⁾ In veel gevallen zullen de vechtwagens eerst worden ingezet, indien de infanterie-aanval zóó ver is gevorderd, dat de samenwerking tusschen infanterie en artillerie op losse schroeven komt te staan. In de eerste phase van een aanval in den bewegingsoorlog, wanneer de artilleriesteun nauwkeurig geregeld is kunnen worden, kan vaak de steun van vechtwagens worden gemist. (Redactie.)

als niets. *Willen wij in het open veld niet weggevaagd worden, dan zal onze actieve vechtwagenbestrijding zeer belangrijk moeten worden uitgebreid.*

2°. Indien er *tijd* is, maken van kunstmatige hindernissen, waarvan vooral *mijnevelden* een zeer groote defensieve kracht hebben.

3°. Het organiseren van dichte, achtereenvolgende *afsluitingsvuren der artillerie* op plaatsen, waar de vechtwagens van den aanvaller goede aanvalskansen hebben. Het afgeven dezer vuren moet op de snelst mogelijke wijze worden verzekerd en moet den voorrang boven alles hebben.

4°. Op plaatsen waar het terrein een aanval van vechtwagens begunstigt, de verdediging verdiepen en, door het voorbereiden van *grendellijnen*, het uitbreiden van de op de vijandelijke vechtwagens volgende infanterie zoo krachtig mogelijk beletten.

In het bijzonder moeten *maatregelen* worden getroffen *ter bescherming van de verbindingen tegen doorgebroken vechtwagens*. Daarvoor kunnen wellicht onze oude kanonnen van 8 staal worden benut. Zorgvuldig opgesteld bij de belangrijke centra onzer achterwaartsche verbindingen, kunnen enkele vuurmonden wonderen verrichten, terwijl zonder een dergelijke voorzorgsmaatregel alles en iedereen een weerlooze prooi van enkele doorgebroken vechtwagens wordt. *Onze vechtwagenafweer mag zich dan ook in geen geval beperken tot de hws.*

5°. *Het indeelen van vechtwagens bij de verdediging*, in de hand van den commandant van een groote eenheid.

6°. Zooveel mogelijk maatregelen nemen om *het snel inzetten van reserves mogelijk te maken*, waarbij deze reserves *alleen* zullen mogen worden benut tot het vormen van een nieuw *vuurfront* en niet voor een tegen vechtwagens nutteloozen tegenaanval.

7°. Het in *ruime mate voorzien van de infanterie met handgranaten*, dan wel van *speciale anti-vechtwagen-bommen*. Bovendien moet onze infanterie er volkomen van doordrongen worden, dat vluchten voor vechtwagens een nagenoeg zekere dood beteekent (zie I. R. II A punt 45). Zij moet zich zoo eenigszins mogelijk aan het zicht der vechtwagens onttrekken en den strijd aanbinden met de op de vechtwagens volgende *vijandelijke infanterie* (als voren, derde alinea).

8°. *Niet rekenen op het verdragend gevecht*. Tegenover vechtwagens biedt slechts de starre verdediging kans van slagen.

Naschrift van de Redactie. Met zeer veel genoegen hebben wij aan deze beschouwing omtrent een der brandendste vraagstukken van onze landsverdediging plaats geschonken. Niet genoeg kan de aandacht er op worden gevestigd, dat ons leger in overal begaanbaar terrein tegenover aanvallende vechtwagens vrijwel weerloos is. Hier *moet* verbetering komen en het is thans tijd over de beste wijze waarop dit moet geschieden van gedachten te wisselen. Gaarne zullen wij derhalve ook hen, die ter zake een andere meening dan Schr. huldigen, een plaats inruimen. In het bijzonder verdient het standpunt van generaal VON EIMMANSBERGER o.i. een nadere uiteenzetting... en verdediging.

BEOEFENING VAN HET TUCHTRECHT IN DE WEERMACHT

Op 1 October 1935 hebben de lessen, welke ingevolge L.O. 1933, nr. 331 (zooals deze is gewijzigd bij L.O. 1935, nr. 74) deel uitmaken van de rechtsgeleerde opleiding van officieren, weder een aanvang genomen.

Aan de les in het militair tuchtrecht wordt, behalve door de tien officieren, die de volledige rechtsgeleerde opleiding van L.O. 1921, nr. 391 (5de B.U., blz. 790) volgen, ook deelgenomen door veertien officieren van onderscheidene staven en troepen van het garnizoen 's-Gravenhage, met het doel een diepere kennis van het militaire tuchtrecht spoedig gemeengoed van een grooter getal officieren te doen worden en op die wijze de belangstelling voor deze materie in wijderen kring te bevorderen.

De cursus loopt tot omstreeks Juli 1937, met een onderbreking gedurende de maanden Juli t/m September 1936; de les in militair tuchtrecht wordt gegeven des Dinsdags om de veertien dagen van 14.00 tot 15.30 in het gebouw van de Hoogere krijgsschool te 's-Gravenhage.

De op 1 October 1935 gehouden les in het militaire tuchtrecht mocht zich verheugen in de zeer gewaardeerde belangstellende aanwezigheid van den Schout-bij-Nacht b.d. E. G. DE WIJS, Voorzitter van de Commissie van onderzoek naar de meer uitgebreide rechtskennis van officieren, zoomede van den heer P. W. OOSTERHOFF, Hoofd van de VIIde Afdeling van het Departement van Defensie en algemeen leider van de in L.O. 1933, nr. 331 bedoelde lessen.

Het door de IIde Kamer op 2 October 1935 aangenomen wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven (het z.g. „*Aanpassings-ontwerp*”) — Gedrukte Stukken IIde Kamer 1934—1935, nr. 362 — behelst o.m. een wijziging van art. 42 der Dienstplichtwet, welke verband houdt met de toepassing van het tuchtrecht.

Om die reden willen wij daarop de aandacht van onze lezers vestigen.

Voorgesteld wordt om het eerste lid van art. 42 — luidende:

„Aan hem, die niet voldoet aan een ingevolge art. 41, tweede of derde lid, op hem rustende verplichting”, — betreft de verschijning voor het z.g. jaarlijksch onderzoek of voor het in ontvangst nemen of inleveren van goederen — „kan een streng arrest of een licht arrest van ten hoogste zes dagen worden opgelegd door de door den Minister aangewezen „autoriteit . . . enz.”

te doen vervallen.

De M. v. T. behelst met betrekking tot de onderwerpelijke wijziging het volgende:

„Het bestaande eerste lid, dat straf van streng of licht arrest bedreigt tegen verlofgangers, die o.a. bij het jaarlijksch onderzoek in het nakomen van hun verplichtingen tekortschieten, wijkt in verschillende opzichten

af van de Wet op de krijgstucht of van de toepassing, welke aan die wet wordt gegeven ¹⁾.

Zou dit er voor pleiten, wijziging van de bepaling in overweging te nemen, beter nog mag het heeten, haar geheel te laten vervallen, daar de praktijk der laatste jaren hoe langer hoe minder de behoefte aan behoud van deze bevoegdheid heeft doen gevoelen en meer naar voren is getreden de wenschelijkheid om te volstaan met de maatregelen van oproeping in werkelijken dienst (art. 42, tweede lid) ²⁾ en het vorderen van schadevergoeding (artt. 43 en 44).

Het vervallen van het eerste lid zal niet te kort doen aan de bevoegdheid, opgesloten in het vijfde lid van art. 41, om den dienstplichtige, die zich ter gelegenheid van het onderzoek enz. schuldig maakt aan een krijgstuchtelijk vergrijp, deswege overeenkomstig de Wet op de krijgstucht te straffen" ³⁾.

Bij de behandeling van het ontwerp in de IIde Kamer is deze wijziging niet ter sprake geweest, zoodat mag worden verwacht, dat zij nog vóór 1 Januari 1936 in het Staatsblad zal verschijnen.

Verschenen en vanwege den M. v. D. aan de betrokken commandanten verstrekt, is de bij L.O. 1935, nrs. 221 en 228 aangekondigde „*Dienstplichtbeschikking*”, houdende een samenvatting van onderscheidene — ten deele reeds eerder vastgestelde — bepalingen ter uitvoering van de Dienstplichtwet en van het Dienstplichtbesluit (L.O. 1929, nr. 43 en 1931, nr. 97).

Voor zooveel de genoemde Beschikking bepalingen inhoudt, welke de handhaving van de krijgstucht raken, brengen wij deze onder de aandacht van onze belangstellende lezers.

§ 121 der Dienstplichtbeschikking behelst — ter uitvoering van het bepaalde in het eerste lid van art. 74 van het Dienstplichtbesluit — o.m. bepalingen betreffende het krachtens art. 36, eerste lid, *b*, der Dienstplichtwet langer in werkelijken dienst houden van dienstplichtigen, voor zoover zij door het ondergaan van straf — *i.c. de straf van streng arrest* (zie het laatste lid van art. 10 W.K.) —, door ongeoorloofde afwezigheid of door desertie niet aan den dagelijkschen dienst hebben deelgenomen.

Omtrent het langer in werkelijken dienst houden uit dien hoofde beslist in het algemeen de korpscommandant, met inachtneming van het volgende.

Heeft een dienstplichtige niet geregeld aan den dagelijkschen dienst deelgenomen door een der bovengenoemde oorzaken, doch bestaat bij hem geen tekort aan ge oefendheid, dan heeft verlenging van den werkelijken dienst slechts plaats, indien dit noodig wordt geacht als **tuchtmaatregel**. Hierbij geldt als richtsnoer dat, voor zooveel de eerste oefening betreft, afwezigheid bij den dagelijkschen dienst van minder dan zeven dagen wordt verwaarloosd, tenzij het feit, op grond waarvan de straf werd opgelegd, dan wel de ongeoorloofde afwezigheid of desertie plaats had korten tijd voordat de dienstplichtige met groot verlof zou vertrekken.

¹⁾ De samenstellers van „De praktijk van het militaire tuchtrecht” wijzen op deze bezwaren in het tweede lid van aant. 7 ad art. 37 W.K. en in noot 1) aan den voet van blz. 216.

²⁾ Daartoe wordt een kleine wijziging van de redactie van laatstgenoemd lid mede voorgesteld.

Zie overigens aant. 3 ad art. 47 W.K. in „De praktijk van het militaire tuchtrecht”.

³⁾ Zie het laatste lid van aant. 10 ad art. 41 W.K. in „De praktijk van het militaire tuchtrecht”.

Voorts lezen wij in de aangehaalde paragraaf:

- a. dat onder „straf” — in den zin van art. 36, eerste lid, *b*, der Dienstplichtwet — uitsluitend krijgstuchtelijke straf wordt verstaan;
- b. dat gedurende het ondergaan van een door den rechter opgelegde straf de dienstplichtige op grond van art. 33 W. v. M. S. niet geacht kan worden in werkelijken dienst te zijn en het langer in werkelijken dienst houden van dien dienstplichtige als gevolg van die straf derhalve niet kan worden aangemerkt als een *verlenging* van den werkelijken dienst.

Het hiervoor onder *b* gestelde maakt tevens een einde aan het verschil van inzicht, betreffende den invloed op den duur van het verblijf in werkelijken dienst van den dienstplichtige, die in een tuchtklasse is geplaatst geweest, en waarop de samenstellers van „De practijk van het militaire tuchtrecht” in aant. 4 ad art. 18 W.K. de aandacht vestigen.

Uit het gestelde sub *b* komt immers naar voren, dat het in art. 33 W. v. M. S. gebezigde woord „*diensttijd*” de beteekenis van „*werkelijken dienst*” in den zin der Dienstplichtwet heeft, en dat dus de in een tuchtklasse geplaatste dienstplichtige krachtens art. 23 W.K., j° art. 33 W. v. M. S., gedurende het ondergaan van die straf niet geacht wordt in werkelijken dienst te zijn.

De ter zake bestaande practijk dat, wanneer een in de Tuchtklasse geplaatste dienstplichtige terugkeert naar het korps waartoe hij behoort, de Commandant van de Tuchtklasse, namens den M. v. D. mededeelt, dat de betrokken dienstplichtige nog in werkelijken dienst moet worden gehouden voor een tijdvak, even lang als dat, gedurende hetwelk hij ten tijde van zijn overbrenging naar de Tuchtklasse nog voor eerste oefening of voor herhalings-oefeningen enz. in werkelijken dienst had moeten verblijven, wordt dus bestendig.

Voorts wordt in de eerder genoemde § 121 — mede ter uitvoering van het bepaalde in art. 74 van het Dienstplichtbesluit — bepaald, dat de oproeping door den betrokken burgemeester van een dienstplichtige, tot het ondergaan van straf of voor het onderzoek omtrent een strafbaar feit of een krijgstuchtelijk vergrijp, waarvan hij verdacht of beklaagd wordt (zie art. 36, tweede lid, j° het eerste lid, *c*, der Dienstplichtwet en art. 47 W.K.), geschiedt op verzoek van den korpscommandant, **zonder dat deze laatste daarvoor Ministeriele machtiging behoeft**, en voorts dat de korpscommandant daarbij aan den burgemeester desgewenscht kan mededeelen, dat krachtens machtiging van den M. v. D. bij deze oproeping mag worden afgeweken van den termijn van 10 dagen, bedoeld in art. 2, vijfde lid, van het Dienstplichtbesluit.

Deze bepaling maakt een vlotte afdoening van door groot verlofgangers begane krijgstuchtelijke vergrijpen mogelijk. Om een voorbeeld te noemen: wanneer een rapport binnenkomt betreffende een door een groot verlofganger gepleegd krijgstuchtelijk vergrijp, kan, als het verzoek aan den burgemeester om oproeping denzelfden dag de deur uitgaat, de delinquent reeds den tweeden daarop volgenden dag voor het onderzoek, c.q. bestraffing, gevolgd door ondergaan der straf beschikbaar zijn!

De aan de troepencommandanten ten dienste staande middelen om de krijgstucht naar den eisch te handhaven, zijn hiermede opnieuw verbeterd. De besproken bepaling moge de bijzondere aandacht van die commandanten hebben!

Bij de Koninklijke militaire academie is als boekwerk nr. 653 verschenen een bundel, bevattende de voor Nederland verbindende verdragen, waarbij militaire belangen betrokken zijn.

Deel XXIII van dien bundel behelst het „Verdrag van Genève van 27 Juli 1929 betreffende de behandeling der krijgsgevangenen”.

De artt. 45—59 van genoemd Verdrag geven bepalingen nopens de afdoening van door krijgsgevangenen gepleegde krijgstuchtelijke vergrijpen.

Naar bekend worden, ingevolge het bepaalde in het tweede lid van art. 72 W.K., j° art. 65 W. v. M. S., de zich in onze handen bevindende krijgsgevangenen ten aanzien van door hen gepleegde krijgstuchtelijke vergrijpen gelijkgesteld met Nederlandsche militairen.

In dit verband trekt het de aandacht, dat de hooger genoemde bepalingen van de artt. 45—59 van het Verdrag van Genève in onderscheidene opzichten afwijken van hetgeen op dit stuk in de W.K. is bepaald.

Het komt ons aanvankelijk voor, dat het tweede lid van art. 72 W.K. herziening behoeft in dier voege, dat de toepassing van het ter zake bepaalde in het Verdrag van Genève worde verzekerd.

Ingevolge art. 84 van het Verdrag moet de tekst daarvan, zooveel mogelijk in de moedertaal der krijgsgevangenen, worden aangeplakt op plaatsen, waar hij door alle gevangenen zal kunnen worden geraadpleegd.

Art. 85 voorziet, dat de betrokken Staten reglementen zullen vaststellen, om de toepassing van het Verdrag te verzekeren; een zoodanig reglement bestaat hier te lande nog niet.

Wij brengen in herinnering, dat de beantwoording van Prijsvraag nr. 12 (Octoberaflevering-1935), open staat tot 10 November 1935.

NIEUWE UITGAVEN

Gefechtskalender des Deutschen Heeres im Weltkrieg 1914/1918, bearbeitet im Reichskriegsministerium, 1935, Verlag E. S. MITTLER & SOHN, Berlin S.W. 68. f 1,48. (Gebr. VAN CLEEF, den Haag).

Reeds in 1919 verscheen, nog als uitgave van den „Groszen Generalstab”, onder den titel „*Die Schlachten und Gefechte des Groszen Krieges 1914—1918*”, een overzichtswerk, waarin van dag tot dag staat aangegeven welke gevechtshandelingen plaats hadden en welke Deutsche troepen (divisies en buiten divisieverband optredende eenheden) daaraan deelnamen. Reeds den omvang van dit 560 blz. tellende werk geeft een indruk van de geweldige prestaties van het Deutsche leger.

De hierboven aangekondigde gevechtskalender vormt een dergelijke uitgave, doch op veel beknopter schaal. Van maand tot maand zijn hier, in tabelvorm, de gevechtshandelingen van de Deutsche legers weergegeven. Bij krijgsgeschiedkundige studie omtrent den Wereldoorlog zal dit zeer overzichtelijke werkje meermalen goede diensten kunnen bewijzen.

C.

DUITSCHLAND'S HERBEWAPENING

Aan het *Algemeen Handelsblad* ontleenen wij het volgende artikel van militaire zijde: In den grooten oorlog 1914—1918, waarin de Duitschers zich meesters toonden in het krijgsbedrijf, bleek opnieuw, dat beslissende oorlogshandelingen zich slechts laten verwezenlijken door den aanval. „Kriegführen heisst angreifen” schreef reeds veldmaarschalk VON DER GOLTZ.

Voorwaarde daarbij is evenwel het oordeelkundig optreden en samenwerken van sterke, mobiele en goed gewapende strijdkrachten op het juiste tijdstip en in de beheerschende ruimte, derhalve op de juiste plaats.

Vandaar het streven van maarschalk FOCH in zijn aan CLEMENCEAU te Versailles in 1919 voorgelegde ontwapeningsbepalingen den nadruk te leggen op het den Duitschers ontnemen en onthouden van middelen, welke vooral voor den aanval onontbeerlijk waren, zijnde:

de zware aanvalsartillerie en de zware mijnenwerpers, beide van kalibers van omstreeks 15 cm en meer;

de militaire vliegtuigen, de tanks of vechtwagens;

de pantserautomobielen.

Vandaar ook het beperken van de Deutsche vredes-, tevens oorlogs-sterkte, tot 100.000 man.

Vandaar — nu het in bezit nemen van het Deutsche gebied ten Westen van den Rijn niet voor verwezenlijking vatbaar bleek — het beknotten van het beschikbare opmarchgebied en van de aanvankelijke operatieruimte door het instellen van een gedemilitariseerde zône tot 50 km Oostelijk van den Rijn.

Vandaar, ten slotte, het doen opbreken van tal van z.g. strategische spoorlijnen in bedoeld gebied, het verbod van bruggenbouw over den Rijn en van wegeaanleg aldaar, waardoor ook de factoren tijd en snelheid werden uitgehold.

Aldus werden na den 10den Januari 1920 duizenden zware kanonnen, mitrailleurs en vliegtuigen en miljoenen geweren vernield en de wapenfabrieken voor verdere fabricage onbruikbaar gemaakt.

Slechts ruim 100.000 geweren en karabijnen, een kleine 2000 mitrailleurs, 250 mijnwerpers van beperkte kalibers en ten slotte nog niet 300 stuks 7 cm veldgeschut en lichte veldhouwitsers bleven voor de 7 infanterie- en 3 cavaleriedivisiën toegestaan.

Naast een militair luchtledig gebied tot waar de Berkel het land binnenstroomt, bleef aan Nederland's Oostgrens slechts over het politieleger van een Rijk van 67 miljoen inwoners en 470.000 vierkante kilometers oppervlakte.

Nederland — lid van den Volkenbond en krachtig voor algemeene ontwapening ijverende te Genève — nog relatief vrij sterk in 1914—1918, meende zich gelukkig te prijzen en tot vergaande wapenbeperking te kunnen overgaan.

Evenwel, het Deutsche soldienerslegers van de, bij de wet van 6 Maart 1919 geschapen, doch feitelijk uit de élite der vrijwilligerskorpsen voortgesproten *Reichswehr*, hield — vast aaneengesloten in een hechte organisatie, en uitbuitend de beperkte bewapening — te midden van beproeving en ontbering stand. Daarbij de gedachte aan toekomstige uitbreiding der weerbaarheid voedend en krachtig gesteund door den Stahlhelmbund der frontsoldaten, welke in de tijdelijke verwording der geesten den hoeksteen vormde voor het behoud van zelftucht, orde, kameraadschap en mannelijk eergevoel.

Geruchten van geheime herbewapening, althans van voorbereidingen daartoe, drongen intusschen herhaaldelijk naar buiten door. Zij waren echter niet van overtuigenden aard. Een aantal mitrailleurs bij de cavalerie meer of minder, het gebruiken van afdeelingen van de Schutzpolizei, al zouden het zelfs 40.000 man zijn, voor verdedigingsdoeleinden, vormde geen herbewapening van groote beteekenis. Ook aan het africhten voor den strijd van nabij van de S.A. (Sturmabteilungen) en S.S. (Schutz-staffel) met dolk, handgranaat en revolver, de wapens noodig tegen de in 1933 overwonnen Kommunistische Partei Deutschlands, kon, zelfs bij een sterkte in 1933 van een miljoen man, niet het alles

beheerschend gewicht toegekend worden als van Fransche zijde om verschillende redenen werd vermeend.

Dit werd dan ook in Duitschland door de nieuwe leiders, zoodra zij aan de regeering kwamen, terdege begrepen.

De „boeien" opgelegd door het Verdrag van Versailles werden den 16en Maart van dit jaar openlijk verbroken, de wet tot het weder invoeren van den *algemeenen weerplicht* werd afgekondigd. Daarmede werd de daad van 1813 opnieuw gesteld en de weg naar het modern bewapende, goed georganiseerde en geoefende millioenenleger geopend.

Hoeverveel tijd zou deze herbewapening en de organisatie der aangekondigde 36 vredesdivisiën nu evenwel eischen? Dat was voor den buitenstaander een belangrijke vraag! Want daarmede hing b.v. voor ons land samen een *belangrijke verplaatsing van het evenwicht van brachten* tusschen de verschillende ons omringende mogendheden.

Naar bekend is vraagt de vervaardiging van het moderne materieel — tanks, zware artillerie, pantserwagens, luchtdoelgeschut, zeer zware mitrailleurs — veel tijd; het oefenen daarmede en het vormen van goed georganiseerde en geleide afdelingen eischt een ruime suppletoire marge. De Vereenigde Staten b.v. verklaarden in April 1917 den oorlog aan Duitschland, doch eerst in Juni 1918 kwam een krachtig optreden van Amerikaansche zijde op het Westfront tot uiting. En dat, terwijl de oorlogsindustrie in de Vereenigde Staten ter voorziening van de Westelijke mogendheden reeds vóór 1917, zeer sterk was ontwikkeld.

Het was dan ook voor velen een *openbaring*, dat reeds op den partijdag te Neurenberg den 16den September, dus precies 6 maanden later en ook bij den legerdag te Bückeberg den 5en October, de Duitsche weermacht gedemonstreerd heeft met alle moderne, tot dusverre verboden wapens, inbegrepen pantserwagens, tanks en zwaar geschut, niet alleen, maar daarmede wat b.v. de pantservoertuigen betreft, met tientallen en honderdtallen in goed georganiseerde verbanden is opgetreden.

Wij komen op het moderne karakter daarvan nog in bijzonderheden terug.

Zelfs al neemt men den toenemenden sterken groei van de Duitsche militaire begrooting tot maatstaf, dan moet een dergelijke prestatie phenomenaal worden genoemd, ook daarom omdat te voren zoo weinig over de juiste herbewapening was uitgelekt.

Volgens het jongste annuaire militaire van den Volkenbond bedroegen de budgetaire uitgaven ten behoeve van de landsverdediging over het jaar 1 April 1930—Maart 1931, 676 miljoen Rijksmark.

Dit getal daalde in de volgende 2 jaren tot 614 resp. 630 miljoen Rijksmark. In 1933/'34 steeg het budget weer tot 671 miljoen, om, nadat HITLER aan het bewind was gekomen, voor het jaar 1934/'35 met niet minder dan $\frac{1}{3}$ te stijgen tot 894 miljoen. Daarbij kwam een extra bedrag voor dat jaar van 50 miljoen mark ter bescherming tegen luchtaanvallen!

Modern geschut.

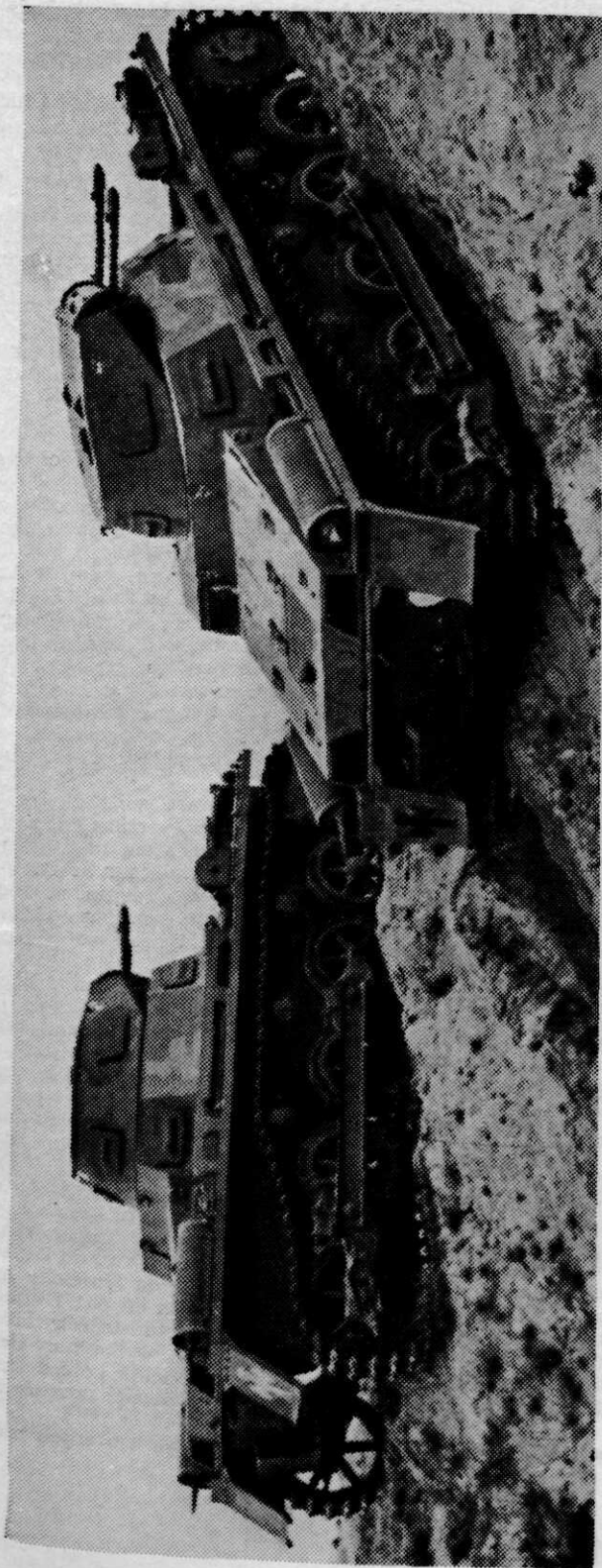
Komende tot de détails, blijken reeds thans twee zware geschutsoorten met radaffuit beschikbaar te zijn. In de eerste plaats een zeer modern kanon van vermoedelijk 15 cm kaliber. Het is voorzien van een spreidaffuit wat het, zonder het verplaatsen van het geschut, zijdelings beheerschen van een groot gedeelte van het slagveld mogelijk maakt. Merkwaardig is het ontbreken van schilden. Gelet op de verdere ballistische ontwikkeling kan worden aangenomen, dat, waar voor het Duitsche 15 cm geschut model 1916, de dracht 23 km bedroeg en deze ten opzichte van de constructie van 1914 was gestegen met 6 km, deze thans nog meer bedraagt.

Aangezien tot voor korten tijd bij de Ontwapeningsconferentie te Genève eenige kans bestond, dat als maximum geschut-kaliber zou gelden 15 cm, is blijkbaar van Duitsche zijde den nadruk gelegd op de ontwikkeling van geschut van dit kaliber. Althans het zwaardere geschut van vermoedelijk 17 cm is geenszins in alle opzichten modern.

De affuiten dezer vuurmonden zijn niet geconstrueerd als spreidaffuiten, doch als gewone radaffuiten, met beperkt zijdelingsch schootsveld.

Loop en affuit dezer vuurmonden worden afzonderlijk vervoerd door middel van tractoren van het nieuwste type (terreinauto's met rupsband). Aangezien de ontwikkeling van dergelijke voertuigen niet belemmerd was door de bepalingen van het Vredesverdrag, heeft de motoriseering van de Duitsche weermacht in korten tijd een groote vlucht kunnen nemen.

Zeer merkwaardig in de herbewapening van Duitschland is dan ook de ingetreden

Afb. 1. De nieuwste Duitse tanks zijn van een bijzondere constructie. Zij zijn bewapend met twee zware mitrailleurs. Elke rupsband wordt voortbewogen door een afzonderlijken motor. Deze tanks kunnen een snelheid van 35 km bereiken.

sterke motorisering, dus de snelle verplaatsbaarheid van lichte zoowel als zware vuurwapens. Dit geldt zelfs voor het lichte infanterie- en cavaleriegeschut, voor de lichte luchtdoel-machinekanonnen en voor de zeer zware mitrailleurs, open opgesteld op personenautomobielen.

Aldus zijn beschikbaar gekomen de voor strategische overvallingsgeschikte gemotoriseerde strijdkrachten, waarvan de kolonel-generaal VON SEECKT het belang naar voren bracht.

Het lichte gemotoriseerde infanterie (cavalerie)geschut van een kaliber van vermoedelijk 4 cm, wordt aan snelle personenauto's aangehaakt. De raden der zeer lage affuiten bestaan uit ballonbanden. Het kanon is niet alleen voorzien van een frontschild, maar ook van smalle zijschilden; het heeft een spreidaffuit; door de geringe hoogte is het weinig kwetsbaar. Het moet aldus een uitstekend wapen tegen aanvallende tanks (tak-Tankabwehrkanone) en ter bestrijding van mitrailleurnesten vormen.

Het lichte luchtdoelgeschut bestaat uit een machinekanon van ± 2 cm op dezelfde wijze vervoerd als het infanteriekanon.

De nieuwe zware flaks (Flugzeugabwehrkanonen) worden op of achter terreinauto's vervoerd. Zij zijn in vuurstelling opgesteld op kruisvormige affuiten, zoodat het horizontale schootsveld 360 gr. bedraagt.

Tanks van bijzondere constructie.

Zeer bijzonder vraagt intusschen de constructie der gepantserde vechtwagens (tanks) de aandacht.

Zooals bekend is, werd door de Deutsche legerleiding tijdens den grooten oorlog veel te laat de groote waarde van de tanks ingezien. Zoo kwam het, dat zij in het begin van 1918 slechts 20 Deutsche tanks aan het front kon brengen op een tijdstip, dat de tegenpartij over honderden tanks beschikte. De zware nederlaag bij Amiens op 8 Augustus 1918 was te wijten aan het onverhoeds optreden van niet minder dan 420 Britsche tanks. De Deutsche infanterie bezat daartegenover geen afdoende afweermiddelen.

Ook waren de weinige Deutsche tanks te log en te zwaar en door de laag afhangelende pantser weinig geschikt voor het overwinnen van hooge hindernissen.

Wel was de aanmaak van een lichte Deutsche tank in series voorbereid, doch het was te laat! Deze tanks kwamen niet meer in actie. Nu is het merkwaardig, dat de thans ingevoerde lichte tanks geheel van dit nieuwste Deutsche oorlogsmiddel afwijken. Het zijn vechtwagens met een horizontaal draaibare pantserkoepel, voorzien van een afneembaar bovendecksel (mangat).

De bewapening bestaat uit twee gekoppelde zeer zware mitrailleurs (kaliber vermoedelijk meer dan 13 mm), waarvan de loop in een verticaal draaibare pantser-trommel zijn opgenomen, zoodat het schietgat *minimaal* is en dus ook de kwetsbaarheid van den schutter, die voor iederen schouder een mitrailleur heeft.

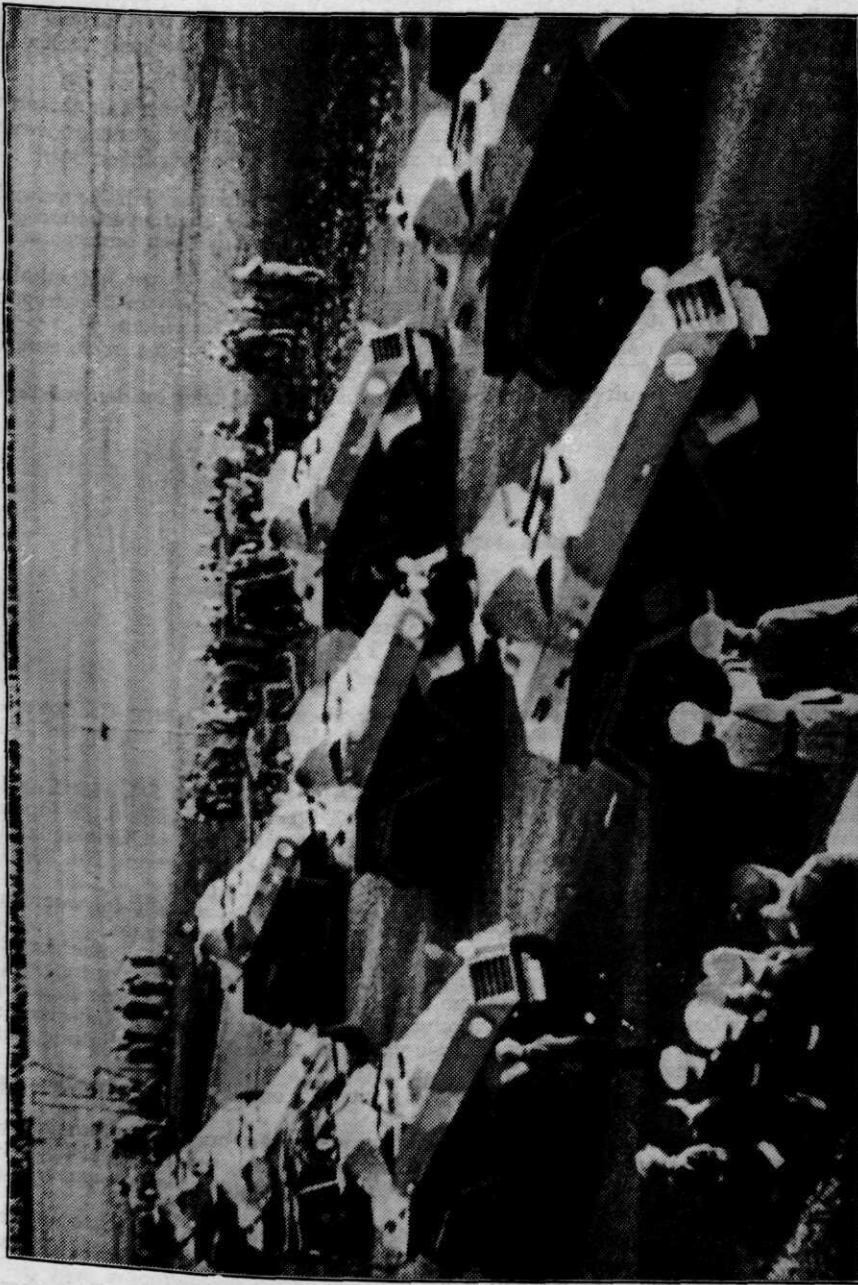
De beide rupsbanden (kettingen) hebben blijkbaar voorzieningen tegen zijwaarts afglijden van den vechtwagen. Daar iedere ketting wordt voortbewogen door een afzonderlijke motor, moet de snelheid evenals de wendbaarheid zeer groot zijn; de eerste is vermoedelijk meer dan 35 km per uur.

Ook de constructie der nieuwe pantserwagens is zeer merkwaardig. Door de dubbele achteras met zelfstandige aandrijving en afveering is de bewegelijkheid in het terrein zeer groot. De hexagonale vorm van het laag gehouden pantserlichaam, evenals van den draaikoepeel, is kenmerkend en biedt verhoogden weerstand tegen vlakbaanvuur. De pantserwagens zijn bewapend met een zware mitrailleur en een licht kanon. Een aantal dezer pantserwagens is voorzien van een overkapping, bestaande uit een netwerk van staaldraad. Deze dient vermoedelijk niet alleen om camouflagemiddelen aan te brengen, maar ook voor het opnemen van groote, horizontaal liggende letters. Dit wijst op de nauwe samenwerking van pantserwagens met luchtsrijdkrachten.

Wanneer men zich het voorgaande realiseert en bedenkt, dat reeds op den partijdag te Neurenberg een afdeling van niet minder dan 117 lichte tanks manoeuvreerde; wanneer men overweegt, dat voor het verkrijgen van dergelijke prestaties volgens mededeeling van den Franschen minister van Oorlog MAURIN, 70% van de Deutsche industrie werkt, dan is het zeker niet gewaagd aan te nemen, dat de Deutsche herbewapening reeds in den loop van 1936 grotendeels zal zijn voltrokken en dat Duitschland alsdan naast een goed bewapend en goed geoefend leger van ten minste een millioen strijders, zal beschikken over sterke gemotoriseerde strijdkrachten, welke met de snelle lichte tanks aan de spits, in een versnelden opmarsch het vijandelijk gebied kunnen binnenrukken. Ook in andere landen is de motorisering van snelle aanvalsdivisiën verder geschreden.

In 1914 stonden voor zulke raids de Deutsche en Fransche ruitrijen ter beschikking.

Afb. 2. De nieuwste Duitsche pantserswagens zijn van zeer merkwaardige constructie en niet alleen bewapend met een zwaren mitrailleur, maar bovendien met een licht kanon. Door de dubbele achteras met zelfstandige aandrijving is de beweeglijkheid in het terrein zeer groot.

De Duitsche Uhlanen werden evenwel bij Haelen door de Belgen afgewezen; het Fransche cavaleriekorps week Zuid van Luik voor de Duitsche voorhoeden.

Reeds toen vormden dergelijke kwestbare strijdkrachten een anachronisme. Thans zijn daarvoor de gemotoriseerde en gemechaniseerde strijdkrachten in de plaats getreden, welke met haar al dan niet gepantserde terreinauto's en rupsbandwagens in staat zijn tot het snel en onverwacht verrichten van diepe invallen.

„De bedenkelijkste gevolgen heeft de ontwikkeling van den vechtwagen den ont-

wapenden volken gebracht, die hun grenzen in het geheel niet kunnen verdedigen" zoo schrijft generaal VON EIMANNSBERGER in zijn boek „Der Kampfwagenkrieg"! En hij voegt er ten aanzien van de kleine staten met geringe diepte aan toe:

„Iedere plaatselijke nederlaag, welke een opening in het front prijsgeeft, kan catastrophale gevolgen hebben. Want er bestaat geen uitwijken, geen terugtochtsmanoeuvre tegenover een wapen, dat minstens driemaal de snelheid van den voetganger bezit”.

Het is zaak, dat een ieder die het wel meent met de belangen van Nederland, zich er terdege rekenschap van geeft, dat *in zeer korten tijd* de machtsverhoudingen in het Westelijk deel van Europa een belangrijke wijziging hebben ondergaan.

De regeeringsplannen tot versterking onzer bewapening — feitelijk tot het inhalen van den thans bedenkelijken achterstand — dienen naast het afweren van vliegtuigen, vooral te zijn ingericht op de bestrijding van gemotoriseerde strijdkrachten.

Niet zonder reden hebben onze Zuidelijke bureu versterkte, *snel te bezetten zones* aan de landsgrenzen ingericht.

Iedere dag vertraging in de uitvoering der regeeringsplannen is, gelet op den toestand in Europa, een verloren dag.

NIEUWE UITGAVEN

Schulungstafeln für politische Erdkunde, herausgegeben von JOACHIM C. BOECKH
Ludwig Voggenreiter Verlag Potsdam. Prijs per blad R.M. 0,10, 10 bladen (ook gemengd) R.M. 0,70, 100 bladen R.M. 6.

Verschenen bladen: No. 1. Het Saargebied, No. 2. Gr. Britannië, No. 3/4. Het Engelse Wereldrijk, No. 5. Frankrijk, No. 6. Italië, No. 7. Sowjet-Unie. No. 8. /9 Japan, No. 10. *Nederland en zijn koloniaal bezit*, No. 11/12. Het verre Oosten, No. 13. Griekenland, No. 14/15. Het Memelgebied, No. 16/17. China, No. 18/19. De Rijksautowegen, No. 20/21. Joego-Slavië, No. 22. Het Europeesche Middellandsche-Zeegebied.

Elk der samenvouwbare, op dun karton gedrukte, bladen bevat een 1000-tal woorden en één of meer overzichtelijke kaartjes. De uitgave ziet er goed verzorgd uit.

Wij zullen ons tot de bespreking van blad No. 10 (*Nederland en zijn koloniaal bezit*) beperken. De stof, die wordt behandeld omvat: 1. begrenzing; 2. klimaat en plantengroei; 3. bodem en bodemrijkdom; 4. geschiedkundige hoofdpunten; 5. volk en verdeeling der bevolking; 6. Staatsopbouw; 7. handel, landbouw en veeteelt, industrie; 8; *Nederland's koloniaal bezit*; 9. politieke richtlijnen. Een kaartje van Ned. O. Indië, in vergelijking met Europa, is er aan toegevoegd.

De tekst is objectief en zaakkundig geschreven. Wij citeeren enkele deelen (cursiveering als in de tekst):

„Het Koninkrijk der Nederlanden is, dank zij zijn op werkelijke onafhankelijkheid berustende strenge neutraliteit en zijn op een groot koloniaal rijk gebaseerde handelsbetrekkingen *een factor van betekenis in het krachten spel der Europeesche politieke en economische verhoudingen.*”

„Na 1648 maakten de Nederlanders zich los van den Spaanschen kroon, doch ook van het Deutsche Rijk, waarvan zich de Nederlanden door een eigen cultureele en taalkundige ontwikkeling innerlijk reeds lang afgescheiden hadden.”

„De Nederlander is in het algemeen zwaarmoediger en nuchterder dan de Duitscher, uitgesproken „unpathetisch”, moeilijk tot geestdrift te brengen, maar volhardend, betrouwbaar vrijheidslievend en verdraagzaam. Als koopman is hij succesvol, zoowel op koloniaal als op „kultuurtechnisch” gebied, al laat hij toch niet veel over zich spreken. *De behoefte aan individueele onafhankelijkheid*, dat zich reeds in de woonwijze (overwegend ééngezinshuizen) uit, zoomede een *kritische, afwachtende houding* tegenover leidende personen en politieke ideeën, maken hem innerlijk tot democraat. Zijn *levensstandaard* is of was tot nu toe „unverhältnmäßig hoch.”

„De buitenlandsche politiek wordt beheerscht door het streven om de onafhankelijkheid in den politieken driehoek Engeland—Frankrijk—Duitschland te bewaren en het bezit van Ned. Oost-Indië te behouden.”

Ook in andere bladen treft men zinsneden aan, die er op wijzen, dat zij door kenners van de betrokken landen zijn samengesteld. Wij drukken hierbij het aardige kaartje betreffende Japan af.

Het blad No. 10 bevat enkele onjuistheden, die wij den samensteller ter kennis brengen:

- a. Op „der Marsch” wordt naast veeveelt ook landbouw gedreven.
- b. „Die See- und Fluszmarschen” bestaan niet alleen uit klei, doch voor zeer groote deelen uit laagveen.
- c. De Haarlemmermeer was geen haf of strandzee, doch een in den veenbodem uitgeslagen binnenmeer.
- d. In de geschiedenis hadden de Fransche overheersching (1810—1813) en de vereeniging met België (1813—1839) niet mogen ontbreken.
- e. De vrede van Munster werd gesloten in 1648, (er staat als drukfout 1864!).
- f. Bij „Wirtschaft und Handel” zijn scheepsbouw en textielindustrie ongenoemd. Voor den scheepsbouw is Nederland het derde land ter wereld!
- g. Het kolenbekken in de Peel ligt niet „in geringer Tiefe”, doch op groote diepte.
- h. Bij Curaçao is de petroleumindustrie niet vermeld, bij de producten van Ned.-Oost-Indië ontbreken kina, sago en specerijen.

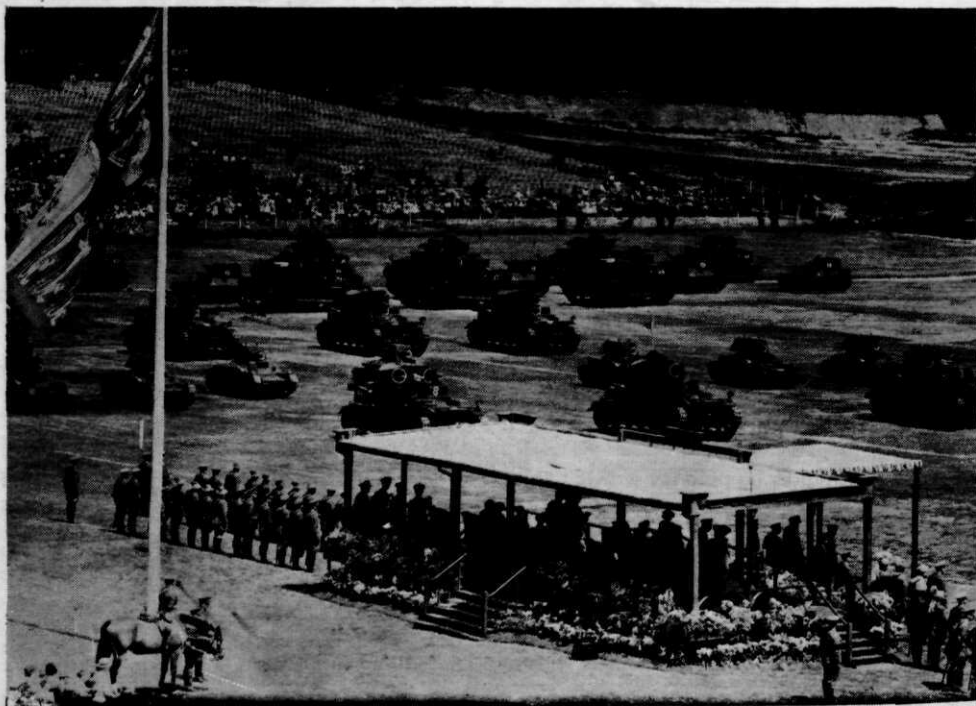
Ondanks deze onjuistheden, bevelen wij de uitgave zeer in de belangstelling aan van allen. De uiterst lage prijs brengt deze aardige, overzichtelijke blaadjes binnen ieders bereik. Wij zullen nieuwe bladen gaarne blijven aankondigen.

W.

Taktik schneller Verbände, door M. J. KURTZINSKI. Russische Ansichten über die Verwendung motorisierter und mechanisierter Einheiten. Uitg.: Ludwig Voggenreiter Verlag, Potsdam. Prijs f 1.06.

Dit boekje van slechts 71 bladzijden zal niet nalaten groote belangstelling te wekken. Het is, voor zooverre ons bekend, het eerste werkje dat de tactiek van de moderne, zware, snelle strijdkrachten kort en bondig behandelt. Bij de lezing loopt men echter gevaar uit het oog te verliezen, dat met het bestaan van, voor door motoren gedreven voertuigen, ontoegankelijke terreinen (moerassen, breede kanalen en rivieren met vernielde bruggen, inundaties e.d.) vrijwel geen rekening is gehouden. Bovendien echter houde men in het oog dat een Russische schrijver weinig aandacht behoeft te besteden aan een der allerbelangrijkste vraagstukken op dit gebied: den aanvoer van bedrijfsstoffen. Rusland toch beschikt (evenals Roemenië) over eigen petroleumbronnen, wat van geen enkele andere groote mogendheid in Europa kan worden gezegd.

In het bijzonder vestigen wij de aandacht van *de officieren der lichte troepen* op dit boekje daar in het tweede hoofdstuk *de samenwerking van „pantsertroepen” met cavalerie* behandeld wordt.

Britsche vechtwagens defileeren voor den Koning.

De Duitse schrijver KURTZINSKI geeft de inzichten van twee Russische Generaals, KRYSHANOWSKI en KRIWOSCHEIN, weer, waarvan de eerste speciaal het gebruik van groote zelfstandig optredende gemotoriseerde eenheden behandelt, terwijl de tweede zijn tactische inzichten geeft over gemechaniseerde afdelingen.

Als hoofdbeginsel voor het zelfstandig optreden van *gemotoriseerde eenheden* geldt, dat deze de door gemechaniseerde strijdkrachten uitgevoerde strategische doorbreking, verder benutten, o.m. door op te treden tegen vijandelijke reserves, door stafkwartieren te nemen en zich zoonoodig te keeren tegen den rug van de troepen in eerste linie.

Uitvoerig wordt ingegaan op het gebruik van *drie soorten gemotoriseerde troepen*, t.w.:
 a. troepen, die vervoerd worden op slechts voor dat ééne vervoer te hunner beschikking gestelde auto's;

- b. troepen, die gedurende langeren tijd de beschikking krijgen over auto's om, wanneer zulks noodzakelijk blijkt, zich snel over groote afstanden te verplaatsen;
- c. troepen, die organiek over auto's beschikken, zich steeds op die auto's verplaatsen (de auto's dus aangepast aan de speciale behoeften dier troepen).

Bij laatstbedoelde auto's kan tevens een lichte pantsering worden toegepast. Bovendien acht de schr. het noodzakelijk, dat deze laatste soort gemotoriseerde troepen beschikt over eigen pantserwagens en gemotoriseerde treinen hebben.

Als bijzonderheid uit dit belangwekkende hoofdstuk stippen wij nog aan, dat de schr. er op rekt, dat de gemotoriseerde eenheden, na het doorschrijden van de door de gemechaniseerde krachten geslagen bres, worden gevolgd door cavalerie, om de flanken der gemotoriseerde troepen te dekken.

Sterk wordt gepleit voor het uitsluitend gebruik van terreinwagens, daar deze de hindernissen op de wegen kunnen vermijden, hetgeen aanmaak van zulke wagens in het groot medebrengt.

Over het gevaar dat de troepen loopen ten opzichte van de vijandelijke luchtstrijdkrachten, wordt merkwaardigerwijze met geen woord gerept. Slechts wordt in een enkelen zin de noodzakelijkheid van strijdmiddelen voor den afweer van vliegtuigen aangegeven.

Het hoofdstuk over de *gemechaniseerde strijdkrachten* begint met een uitvoerige beschouwing over de voor deze troepen zoo belangrijke nachtmarschen. Na een korte beschouwing over den aanval zelf en de daaraan voorafgaande luchtverkenning, volgt een verhandeling over de gemechaniseerde verkenningafdeelingen, die wat meer in details treedt. Wij vestigen in het bijzonder de aandacht op dit gedeelte, omdat wij het hoogst waarschijnlijk achten dat in een toekomstigen oorlog onze Nederlandsche troepen reeds spoedig op zulke strijdkrachten zullen stuiten. Met nadruk wordt op de noodzakelijkheid gewezen van een „Führererkundung" naar aanleiding van de berichten der Verk.A., ook om de zéér belangrijke rol die het terrein speelt voor deze strijdkrachten.

Een enkel voorbeeld, toegelicht door een schets, verduidelijkt zeer goed de theorie van den schrijver. Twee andere eveneens van schetsen voorziene voorbeelden, behandelen *het optreden van een Cavalerie Divisie waaraan een gemechaniseerde eenheid is toegevoegd.*

Wij hopen dat dit hypermoderne tactische werkje algemeen zal worden gelezen. Niemand zal er berouw van hebben dit boekje aan zijn bezit te hebben toegevoegd.

P.

Heigl's Tassenbuch der Tanks, neu bearbeitet von O. H. HACKER, R. J. ICKS, O. MERKER und G. P. VON ZEJSCHWITZ, Teil II, J. F. Lehmanns Verlag, München, mit 334 Abbildungen und 67 Tafeln. Preis RMk. 10.— (met 25% korting voor het buitenland).

Landsverk. 181.

In de Mei-aflevering (blz. 230) bespraken wij het eerste deel van bovengenoemd werk, thans ligt voor ons het tweede oranjebandje, waarin, beginnende met Griekenland en voorts in alphabetische volgorde, het pantsermaterieel van 28 staten wordt behandeld. Een afzonderlijk hoofdstuk over *pantserwagens* sluit dit deel af. De in onze vorenbedoelde bespreking uitgesproken wensch, dat *Nederland* — althans wat betreft pantserwagens — waardig voor den dag zou komen, is helaas niet in vervulling gegaan. De aanschaffing van onze nieuwe *Landsverk pantserwagens* kon nog niet worden vermeld. Een wagen, de „*Landsverk 181*”, die met onze nieuwe wagens veel overeenstemming vertoont, wordt bij Zweden afgebeeld. Onder „*Holland*” vindt men daarentegen afgebeeld een Erhardt-pantserwagen, met de mededeeling, dat wij van dit model „eine Reihe” bezitten, en voorts de voor politioneele doeleinden geïmproviseerde pantserwagens (zie afbeelding *De Militaire Spectator* 1932, blz. 192), welke tusschen het moderne materieel van andere landen een poover effect maken. Van het bezit van de beide soorten pantserwagens o.m. vermeld in I.R. II A punt 56, wordt geen melding gemaakt.

Kan het handboek t.o.v. *Nederland* dus als weinig geslaagd worden beschouwd, niettemin wordt t.o.v. landen, waaraan de samenstellers blijkbaar meer aandacht hebben besteed, zóóveel interessants geboden, dat wij de in de voorgaande bespreking vervatte kwalificatie „*onontbeerlijk*” gaarne nogmaals herhalen.

Tot onze en ongetwijfeld veler voldoening zal een derde deel, gewijd aan „*Der Panzerkampf*” den nieuwen Heigl voltooiën.

C.

G. A. GEEL, *Leidraad Schietcursus A. Niet in den handel.*

Kapitein G. A. GEEL, schietinstructeur bij II A. Brig. te Ede, zegt in de inleiding tot dit boekje:

„Deze verzameling is samengesteld ter voldoening aan den wensch door vele reserve-officieren geuit, een handleiding te bezitten, bevattende een verzameling van de meest voorkomende vuren, welke op schietcursussen kunnen voorkomen.

Zij beoogt een leidraad te geven aan de deelnemers van Schietcursussen A. Deze vinden hierin voorbeelden van vuren welke bestudeering iedere deelnemer in staat stelt met het noodige zelfvertrouwen als vuurleider tijdens zijn cursus op te treden.

De vragen en opmerkingen van reserve-officieren-deelnemers aan de 12e schietcursus van 1933 en de 11e schietcursus van 1934, welke cursussen ik heb mogen leiden, gaven mij vele waardevolle gegevens, waarvan ik bij de samenstelling dezer verzameling een dankbaar gebruik heb gemaakt.

Bij de samenstelling zijn de aanwijzingen gevolgd door den I. d. A. bij schrijven van 4 December 1934 no. 5690 E., aangaande de schietopleiding gegeven.”

Het is ons bekend, dat de totstandkoming van dezen arbeid van den Heer GEEL door de betrokken hogere artilleristische instanties op prijs wordt gesteld.

Het ruim 70 blz. tellende boekje begint met eenige praktische wenken voor den vuurleider, waarna gegevens over de projectielen der verschillende geschutsoorten volgen.

Vervolgens bespreekt de schrijver in niet minder dan 37 uitgewerkte en toegelichte voorbeelden verschillende schietoefeningen met 6 veld, 7 veld, 12 hw, 121. st. en 15 hw. 1. 17. Als niet-artillerist hebben wij in 1924 een vier-maandsche detachering bij de veldartillerie doorlopen. Het moge pleiten voor dit werkje van Kapitein GEEL, dat wij eenige vuren uit het boekje geheel konden volgen en begrijpen. Wij meenen het dan ook aan reserve-collega's der artillerie en aan leerlingen der Hoogere Krijgsschool (niet-artilleristen) warm te mogen aanbevelen. Voor de deugdelijkheid van den inhoud staat de naam van Kapitein GEEL als schietinstructeur borg.

Achter in het werkje is een kaart 1 : 25.000 van het schietterrein te Oldebroek aangebracht, waarop alle batterijopstellingen, posten, hulpdoelen en overige art. accessoires zijn aangegeven.

Wij mogen tenslotte nog vermelden, dat het boekje niet in den handel is; de schrijver zendt het franco toe aan hen, die f 1,25 storten op zijn girorekening 156474 te Ede.

Den drukker, J. Frouws te Ede, komt een woord van lof toe voor de keurige uitvoering.

W.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

MORTIEREN VAN 8 VOOR LICHTE TROEPEN.

In den wereldoorlog bleek, dat de infanterie behoefte heeft aan wapenen (krombaan-infanteriegeschut), welke haar helpen bij het overwinnen van sterke weerstanden, wanneer haar overige aanvalsmiddelen daartegen onmachtig zijn en de haar rechtstreeks steunende artillerie niet of niet snel genoeg kan ingrijpen, doordat:

- hetzij de verbinding met de artillerie verbroken is;
- hetzij de doelen zoo kort vóór de eigen troepen gelegen zijn, dat het bestrijden ervan voor de artillerie niet mogelijk is zonder de eigen troepen in gevaar te brengen;
- hetzij de doelen van zoo kleine afmetingen zijn, dat het aanvragen van artilleriesteun niet gewettigd is;
- hetzij niet op steun van de artillerie kan worden gewacht, zonder dat het bereiken van het gevechtsdoel in de waagschaal wordt gesteld.

Zooals uit het bovenstaande blijkt, doet de behoefte aan de bedoelde wapenen zich in de eerste plaats bij den aanval gevoelen. Steeds immers, zelfs bij een nauwkeurig geregelde artilleristische voorbereiding, zal een aantal mitrailleurs van den verdediger ontkomen aan de uitwerking van de inleidende beschieting en daardoor in staat zijn den aanvalstroepen onoverkomelijke hinderpalen in den weg te leggen. Het bestrijden van deze, veelal eerst tijdens den aanval plotseling opduikende, nog niet vernielde mitrailleurs vormt dan ook de voornaamste taak van het krombaan-infanteriegeschut.

Niettemin zal dit geschut ook in de verdediging een nuttig gebruik vinden, vooral dáár, waar het terrein den aanvalleur gelegenheid biedt tot gedekte nadering. Weliswaar is bij de verdediging de waarschijnlijkheid, dat de verbindingen met de artillerie intact zullen blijven, grooter dan bij den aanval, doch niettemin kan vooral het vijandelijk artillerievuur oorzaak zijn, dat de verbindingen (telefoonlijnen) worden verbroken. Voorts kan zich het geval voordoen, dat de artilleriesteun tijdelijk geheel komt te ontbreken (b.v. omdat het vuur vóór een ander vak tijdelijk den voorrang heeft), terwijl ook in de verdediging de afstand van de doelen tot de frontlijn en de geringe afmetingen der doelen oorzaak kunnen zijn, dat de artillerie de gewenschte steun niet kan verleenen.

Als gevolg van een en ander werden bij onze infanterie-regimenten mortieren van 8 ingevoerd.

Vermits echter de bovengeschetste omstandigheden zich geenszins uitsluitend bij de infanterie, doch uiteraard evenzeer — en, gelet op de geringe hoeveelheid beschikbare artillerie, zelfs in grootere mate — bij de lichte troepen voordoen, is ook voor laatstgenoemde troepen het bezit van een krombaan-infanterievuurmond onmisbaar te achten. Bij de Fransche lichte troepen wordt dan ook over mortieren, bij de Duitsche cavalerie over mijnwerpers beschikt.

De Nederlandsche Lichte brigade — met haar uiterst zwakke artillerie — bleef echter tot nu toe van mortieren verstoken.

Tot nu toe!

Bij de in September j.l. gehouden meerdaagsche oefeningen in Gelderland en Overijssel werd als proef bij de Lichte brigade een compagnie mortieren ingedeeld.

De compagnie bestond uit een commandogroep (1 luitenant, commandant; 1 opperwachtmeester-instructeur, toegevoegd; 2 huzaren, ordonnansen) en twee sectiën (elk bestaande uit 1 luitenant of opperwachtmeester-instructeur, S.C.; 2 wachtmeesters, St.Cn.; 2 korporaa's, plaatsvervangende St.Cn.; 8 huzaren, bedieningsmanschappen; 2 mortieren van 8).

De commandogroep werd verplaatst in een klein model autobus; de sectiën werden elk vervoerd op een vrachtauto.

Het personeel was afkomstig van II R.H. en had gedurende vijf weken een opleiding gevolgd bij het R.Gr. (B.T.); zowel de onderofficieren als de korporaa's en huzaren

Afb. 1. De compagnie op marsch.

toonden een levendige belangstelling in het voor hen nieuwe wapen en deden hun uiterste best om zich in den korten beschikbaren tijd zoo goed mogelijk voor de hun wachtende taak te bekwamen.

Bij de oefening onder leiding van den I.d.C., C.Lt.B. op 20 Sept. (overgang van de Lt.B. over den IJssel van W. naar O., waarbij R.W. het eerste en het cavaleriecommando het tweede echelon vormde) werd de compagnie aanvankelijk onder de bevelen van C.—R.W. gesteld, die haar bestemde om deel uit te maken van de vuurdekking. Vervolgens werd de compagnie ingedeeld bij het cavaleriecommando, hetwelk, nadat R.W. van oever verwisseld was, over de inmiddels geslagen pontonbrug trok, R.W. doorschreed en oprukte naar een meer O.-waarts gelegen lijn. Gedurende de zich daarna ontwikkelende gevechten om Bathmen kon de compagnie, aangezien de oefening door de zeer ongunstige weersgesteldheid ontijdig moest worden afgebroken, niet meer worden ingezet.

Bij de oefening onder leiding van den I.d.C., C.Lt.B. op 21 Sept. (aanval van de Lt.B. op Holten) werd de compagnie wederom bij R.W. ingedeeld; de sectiën werden door den R.C. onder de bevelen van de commandanten der voorbataljons gesteld. Gedurende den aanval werden meerdere vuropdrachten ontvangen en uitgevoerd.

Bij de oefening onder leiding van den I.d.C., C.Lt.B. op 23 Sept. (aanvallend optreden van een marschgroep van de Lt.B. tegen een uit lichte troepen bestaande tegenpartij) was de compagnie ingedeeld bij de Roode partij (I Verk.A.), welke opdracht had het verdragend gevecht te voeren. De sectiën werkten mede aan de afsluitingsvuren vóór de verschillende door I Verk.A. bezette stellingen en vormden een welkome versterking van de vuurkracht der Verk.A. De achterwaartsche verplaatsing van de sectiën naar de achtereenvolgens door I Verk.A. bezette lijnen en het aldaar wederom in stelling komen geschiedde, mede door het gebruik van auto's als vervoermiddel, op zeer vlotte wijze.

Bij de oefening onder leiding van den C.V. op 24 Sept. (overgang van de Lt.B. over den IJssel van O. naar W., gevolgd door een oprukken van die brigade tot — met vooruitgeschoven afdeelingen — het Apeldoornsch kanaal) bestemde de C.Lt.B. de compagnie aanvankelijk om deel uit te maken van de vuurdekking. Bij de gevechten, welke dien dag aan de W.-zijde van den IJssel plaatsvonden, kwam de compagnie niet meer in gevecht.

Bij de oefening onder leiding van den C.V. op 25 Sept. (voorwaarts gaan van de Lt.B. uit de op 24 Sept. bereikte lijn) stelde de C.Lt.B. de compagnie onder de bevelen van den commandant van het R.W., welk regiment (min een bataljon) opdracht had, van het op 24 Sept. bereikte bruggenhoofd over het Apeldoornsch kanaal uit, Beekbergen te vermeesteren. C.—R.W. deelde de beide sectiën in bij het bataljon, dat uit Z. richting op het dorp aanviel. Gedurende dezen aanval werden door de sectiën tal van vuropdrachten ontvangen en uitgevoerd.

De met de compagnie verkregen ervaringen zullen ongetwijfeld de groote beteekenis van de mortieren, ook voor lichte troepen, hebben aangetoond.

Uiteraard zal, bij definitieve indeeling van mortieren bij de lichte troepen, het indeelen van een compagnie in handen van den C.Lt.B. niet de meest gewenschte oplossing zijn, doch zal het waarschijnlijk aanbeveling verdienen bij het Regiment wielrijders en bij elk regiment huzaren een batterij in te deelen van respectievelijk 6 en 4

Afb. 2. Een der sectiën in het terrein bij de nadering te voet; de stukken in colonne.

Afb. 3. Een stuk in stelling.

stukken. Vervoer op auto's schijnt, mede in verband met de daardoor geschapen mogelijkheid tot het medevoeren van een voldoende hoeveelheid munitie, althans voor de bij de wielrijders in te deelen mortieren, voorshands het meest gewenscht. Voor de bij de regimenten huzaren in te deelen mortieren kan wellicht een oplossing worden gevonden door het vervoer te doen plaatsvinden op met paarden bespannen voertuigen, evenals thans met de sectiën op patroonwagens van de mitrailleureskadrons geschiedt.

OEFENINGEN ONDER LEIDING VAN C. V. EN C. LT. B.

Van 19 t/m 23 September j.l. hadden in den Achterhoek oefeningen plaats van de Lt.B. onder leiding van C.Lt.B., generaal-majoor H. A. C. FABIUS, welke op 24 en 25 September werden gevolgd door een oefening op de Veluwe, onder leiding van den C.V., jhr. W. ROËLL, waarbij de Lt.B. in haar geheel optrad tegen andere onderdeelen van het Veldleger.

Aan laatstbedoelde oefening namen, behalve de Lt.B., slechts troepen deel, die in nabij het oefenterrein gelegen garnizoenen hun herhalingsoefeningen hielden, dan wel zonder groote kosten waren aan te trekken. Van een eigenlijke legeroefening, zooals voor het laatst werd gehouden in 1931 en naar wij hopen het volgend jaar weder zal plaats hebben, was dus geen sprake.

Wij stellen ons voor in een der volgende afleveringen op de gehouden oefeningen nader terug te komen en volstaan thans met het afbeelden van de pontonbrug, welke op 24 September nabij Gorssel over den IJssel werd geslagen en met bovenstaande beschouwing betreffende het gebruik van mr. van 8 door de lichte troepen

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

S. H. REIJNDERS
Luit.-Generaal, Chef van den
Gen. Staf.

G. DOORMAN
Kolonel, Commandant van de
IVe Art. Brigade.

A. A. VAN NIJNATTEN,
Kolonel, Commandant van de
VIIIe Inf. Brigade.

Bij de Lichte Troepen.**Bevorderd.**

tot reserve-kapitein, met ingang van 1 Nov.,
reserve-eerste-luitenants P. B. F. RONDAGH, B. J. VAN VELTHUIJSEN, M. NIJHOFF
en L. H. WEHRMEIJER, allen van het R.W.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenant G. V. T. COHEN STUART, van den Staf cav., eervol ontheven uit zijn
functie van leeraar bij de Koninklijke Militaire Academie en overgeplaatst bij het II
R.H., 1 Oct.

Eerste-luitenant C. F. PAHUD DE MORTANGES, ontheven van detachering bij de
Rijsschool en teruggekeerd bij het I R.H., 1 Oct.

Eerste-luitenant W. C. H. VAN REEDE, ontheven van detachering bij de Rijsschool
en gedetacheerd bij de S.R.O.C., 1 Oct.

Tweede-luitenant R. A. BARON VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG, van het II
R.H., gedetacheerd bij de Rijsschool, 1 Oct.

Eerste-luitenant J. J. C. BARON TAETS VAN AMERONGEN, van het R.W., overgeplaatst
bij het R.Gr., 1 Oct.

Gedetacheerd bij de Hoogere Krijgsschool, met ingang van 1 Nov.

Eerste-luitenant G. M. J. DE CHATEAU, van het R.W.

Overleden.

Eerste-luitenant der cavalerie Jhr. Mr. G. SANDBERG, vlieger bij de L.V.A., 5 Sept.
te *Ankara (Turkije)*.

Bij de overige wapens en dienstvakken.**Benoemd.**

tot reserve-kapitein, met ingang van 1 Oct.

den met ingang van 1 Oct. eervol ontslagen reserve-kapitein A. A. LINDT, van het
17 R.I.,

tot paardenarts der tweede klasse, met ingang van 1 Nov.

den met ingang van dien datum eervol ontslagen reserve-paardenarts der tweede
klasse P. VAN SCHAIK.

tot militair apotheker der tweede klasse, met ingang van 1 Nov. O. F. UFFELIE,
apotheker.

tot reserve-majoor bij het dienstvak der Intendance, den eervol ontslagen luitenant-
kolonel-titulair der militaire administratie van het K.N.I.L., C. W. BECKING, 12 Oct.

Bevorderd.

tot kapitein bij den Generalen Staf, met ingang van 1 Nov.

eerste-luitenant M. R. H. CALMEIJER, van het 19 R.I.

tot kapitein, plaatselijke-adjutant, met ingang van 1 Nov.

eerste-luitenant E. C. C. W. L. BARON VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG, plaatse-
lijke-adjutant te 's-Gravenhage.

tot kapitein, met ingang van 1 Nov. bij het korps achter den naam vermeld,

eerste-luitenants L. BEEN, 5 R.I., J. A. A. SITSSEN, 4 R.I., J. A. GEENSEN, Staf inf.,
W. BOUHIJNS, 19 R.I., J. VAN RHIJN, 11 R.I., M. P. KOKJE, 20 R.I., J. H. VAN DEN

BERGE, 9 R.I., H. F. BEENHAKKER, 21 R.I., M. W. VAN STEIN CALLENFELS, 11 R.I.,
W. B. DE JONG, 16 R.I., J. H. WAGENVORDE, 8 R.I., A. F. LAUCKER, 12 R.I., A. J. A.

OUDENAMPSEN, 17 R.I., J. H. KOOLE, 18 R.I., R. J. HOLSCHER, Staf inf., Mr. A. F.
STEFFEN, S.R.O.I., Mr. J. TUINSTRAS, 7 R.I., L. M. ARNOLDY, Staf inf., J. L. W. SEYF-

FARDT, 3 R.I., C. J. A. VAN DE PUTTE, 4 R.I., A. A. SCHWING, 14 R.I., W. P. SCHOTMAN,
5 R.I., J. D. HATTINK, S.D.O.A., W. A. M. LOOMANS, 2 R.I., W. J. K. BAAIJ, 16 R.I.

tot reserve-kapitein, gerekend van 14 Aug.

tot reserve-kapitein voor spec. diensten, met ingang van 1 Nov.

reserve-eerste-luitenants voor speciale diensten G. M. HUYSKAMP, J. B. JUNGERIUS,
L. P. DE VRIES, L. WESTERDIJK, L. A. VAN DEN BERG, G. P. VAN GELDER en F. J. DE

JONG, allen van het dienstvak der Intendance.

C. PENNING, J. A. VERMEULEN en Jhr. A. F. MEIJER, allen van het Vrijw. landst.korps
motordienst.

F. C. MUIJSKEN en T. N. VAN STIGT, beiden van het Vrijw. landst.korps vaartui-
dienst.

J. JIELOF, van het Vrijw. landst.korps spoorwegdienst.
 tot reserve-kapitein, met ingang van 1 Nov. bij het korps achter den naam vermeld:
 reserve-eerste-luitenants Mr. W. J. SCHUNHART, 10 R.I., K. KWANTES, Schoolcomp.
 M.D., R. J. PRINSEN GEERLIGS, 21 R.I., J. A. C. J. MARIJNEN, 6 R.I., Jhr. J. A. A.
 VAN PANHUIJS, 4 R.I., J. H. W. J. VAN WEEZEL ERRENS, 4 R.I., C. KLOOS, 7 R.I.,
 J. C. BEUKS, Schoolcomp. M.D., A. SIMONS, 17 R.I., M. A. H. VAN DEN AKKER, 19 R.I.,
 H. J. VAN DER VELDEN, 17 R.I., F. KRUGER, Schoolcomp. M.D., Dr. H. SCHERPBIER,
 7 R.I., C. COLLARD, 7 R.I., D. WILDEBOER, 5 R.I., J. J. VAN HEIJST, 21 R.I., H. M. G.
 DOEGLAS, 9 R.I., P. PRINS, 9 R.I., G. S. SICCO SMIT, 7 R.I., C. KLEIJN, 17 R.I., F. C.
 M. HOUBEN, 17 R.I., Ir. G. C. BRUNTING, 11 R.I., D. VAN DER KOOIJ, 20 R.I., W. KOK,
 10 R.I., W. D. ATTEMA, 13 R.I., D. GANS, 16 R.I., F. R. VAN DER SPEK, 11 R.I., H. A.
 J. PETERS, 19 R.I., G. J. POST, 22 R.I., Mr. D. J. I. VAN DEN OEVER, 4 R.I., J. J. A. F.
 REUKEMA, Schoolcomp. M.D., L. AHN, Schoolcomp. M.D., J. DE JONG, 9 R.I., J. HEE-
 RINGA, 9 R.I., A. W. H. JOCHEMS, 22 R.I., H. H. RUIJTERS, 22 R.I., Mr. W. A. HECKER,
 15 R.I., H. M. C. A. STAAL, 20 R.I., J. MIJS, 14 R.I., W. H. VAN WESSEL, 6 R.I.,
 J. W. C. HOPMAN, Schoolcomp. M.D., H. SEPTER, 10 R.I., G. H. WARGERINK, 8 R.I.,
 J. C. BOOMER, 3 R.I., J. H. J. HOOG, 16 R.I., A. G. HÖPINK, 19 R.I., F. MINNEMA,
 21 R.I., J. H. DE GREEF, 11 R.I., Mr. J. L. BAKHUIJSEN SCHULD, 1 R.I., Dr. W. L.
 BEEKMAN, 12 R.I., Dr. G. A. H. WIEBOLS, 1 R.I., P. SOELS, 16 R.I., T. W. VOSKUIJL,
 7 R.I., J. C. M. HOFLAND, 6 R.I., Mr. M. DE NIET, 5 R.I., D. DOETS, 21 R.I., T. TUIN-
 STRA, 1 R.I., L. VAN DEN ENDE, 18 R.I., H. H. FRANSSEN, 19 R.I., L. DE STERKE, 13 R.I.,
 J. G. F. GROENMAN, 7 R.I., Mr. J. A. BARBAS, 18 R.I., D. W. JANSEN VENNEBOER,
 11 R.I., M. BANNINK, 2 R.I., W. B. WAGTENDONK, 18 R.I., R. A. BURGEMEISTER,
 20 R.I., A. E. C. DE GROOT VAN EMBDEN, 1 R.I., H. E. J. OOSTERWIJK, 2 R.I., F. H.
 VAN DER VLIET, 2 R.I., J. KORNELIS, 8 R.I., A. P. ADRIAANSENS, 3 R.I., P. J. J. M.
 ADEMA, 17 R.I., J. M. WILLEMSE, 16 R.I., P. D. VAN DER MEULEN, 19 R.I., G. J. ZIEDSES
 DES PLANTES, 3 R.I., J. GREVELINK, 1 R.I., J. G. H. ZIJL, 3 R.I., D. J. VAN VEEN,
 7 R.I., J. A. NEUIJEN, 11 R.I., J. VEENENDAAL, 10 R.I., H. J. E. BROCKMÖLLER, 17 R.I.,
 L. H. BALTEN, 1 R.I., T. R. OOMKENS, 12 R.I., Mr. L. F. H. J. SCHOELER, 18 R.I.,
 H. P. J. HULSMAN, 18 R.I., A. J. KALFF, 18 R.I., B. VAN DE GRAAF, 17 R.I., A. BEETS,
 10 R.I., J. VAN HAMERSVELD, 8 R.I., G. J. KLOMPERS, 17 R.I., J. A. M. BENNE, 2 R.I.,
 T. J. H. VAN 't LAM, 2 R.I., J. W. N. MEIJJES, 6 R.I., C. WOELDERS, 10 R.I., J. H. L.
 VAN LINDEN VAN DEN HEUVELL, 21 R.I., P. J. DRILSMA, Schoolcomp. M.D., Dr. T. J.
 F. MATTAAR, 16 R.I., J. J. SWEENS, 6 R.I., Mr. Z. HEIMENS VISSER, 11 R.I., A. VAN
 WEZEL, 15 R.I., A. G. H. DE CRAU, 2 R.I., P. J. BERVELING, 5 R.I., A. L. J. STOFFELS,
 17 R.I., B. GELEIJNSE, 5 R.I., H. L. J. D. VAN DEN BELT, 17 R.I., J. W. H. VAN ZOEST,
 16 R.I., Mr. C. L. WIERINGA, 5 R.I., D. JORWERDA, 3 R.I., H. F. D. OXENAAR, 18 R.I.,
 J. J. A. DANKELMAN, 18 R.I., P. A. SCHOTEL, 4 R.I., C. REINHARDUS, 1 R.I., W. J.
 SPLINTER, 4 R.I., F. VAN DER MEER, 15 R.I., J. LOUS, 14 R.I., Dr. S. WARTENA, 12 R.I.,
 M. P. HEIJBOER, 14 R.I., E. P. EKKEL, 5 R.I., A. PRAKKEN, 19 R.I., A. WIJMENGA,
 9 R.I., D. OUDENAMPSEN, 8 R.I., J. C. N. P. J. VAN HOEK, 6 R.I., J. G. VAN ALKEMADE,
 17 R.I., T. C. VROLIJK, 5 R.I., W. F. M. POPELIER, 6 R.I., G. VAN DRONGELEN, 5 R.I.,
 H. H. BOUMA, Schoolcomp. M.D., N. A. SCHUMAN, 19 R.I., G. REDER, 16 R.I., P.
 STROOMBERG, 1 R.I., A. C. SCHAAP, 6 R.I., J. A. SCHOUTEN, 4 R.I., H. A. H. N. LACROIX,
 13 R.I., W. ROUKENS, 13 R.I., A. P. VAN DITMARSCH, 18 R.I., G. W. BRUGMAN, 19 R.I.,
 G. J. VAN RANGELROOIJ, 8 R.I., J. KOK, 12 R.I., F. P. BERCKENHOFF, 18 R.I., H. F.
 VAN DE VELDE, 14 R.I., H. J. VAN DIJK, 18 R.I., A. LOOIJ, 14 R.I., J. F. BROCKEN,
 5 R.I., P. G. WESTHOF, 19 R.I., A. HOEKSTRA, 12 R.I., J. Y. BERGER, 9 R.I., P. VAN
 DER MOST, 22 R.I., R. B. M. WIRTZ, 6 R.I., J. D. WOLTMAN, 9 R.I., G. A. M. LOIJEN,
 22 R.I., H. M. VESTDIJK, 17 R.I., B. A. HESSELINK, 8 R.I., A. DE REGT, 3 R.I., D.
 GAASTRA GERBER, 1 R.I., J. H. VAN HUMMEL, 7 R.I., D. J. KARRS, 7 R.I., J. C. DAM-
 MEIJER, 11 R.I., J. M. SCHLEPER, 5 R.I., P. D. BRUIJN, 5 R.I., J. OTTEN, 22 R.I., H. C.
 KLUCK, 19 R.I., P. P. PAUL, 14 R.I., P. H. VAN DER WEELE, 3 R.I.

reserve-eerste-luitenant N. J. C. VAN DER NOORT, van het R.M.A.

tot reserve-kolonel, met ingang van 1 Nov.

reserve-luitenant-kolonels W. JANSEN en J. C. P. RUBAY BOUMAN, beiden van het
 dienstvak der Intendance.

tot reserve-luitenant-kolonel, met ingang van 1 Oct., onderscheidenlijk bij den Staf
 IV I.Brig., en bij den Staf VIII I.Brig.,

reserve-majors W. F. NIJLAND en H. DE VRIES, onderscheidenlijk van het R.J. en
 van het 16 R.I.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Overgeplaatst bij het R.Gr., op 1 Oct.,

- Eerste-luitenant A. P. M. VAN ROOIJ,
Reserve-kapiteins Mr. B. F. VERVEEN, B. J. H. VAN ROOSMALEN en Mr. W. P. M. VAN DER LOO.
- Overgeplaatst bij het R.J., op 1 Oct.
- Eerste-luitenants C. VAN ANDEL en J. J. H. W. COUVÉE.
- Reserve-luitenant-kolonel W. J. M. LINDEN,
Reserve-majoor Dr. Mr. J. SMIT,
Reserve-kapiteins Dr. A. C. SANDKUIJL, Ir. F. L. MEIJES, Mr. I. BARENS, H. J. M. LOEFF en N. P. P. J. ROORDA VAN EIJSINGA.
- Eerste-luitenant J. H. BRUIJN, van het K.Lu.A., overgeplaatst bij de Comm. van proefn. 1 Nov.
- Eerste-luitenant C. T. NAHUISEN, van de S.R.O.O.A., overgeplaatst bij het A.S.K., 14 Oct.
- Eerste-luitenants der bereiden artillerie B. C. J. BROUWER, N. P. P. VAN HOORN, L. H. LE FÈVRE DE MONTIGNY en C. TONNET, met ingang van 1 Oct. gedetacheerd bij de Rijsschool.
- Kapitein-adjutant J. MEIJER, van het R.Gr., eervol ontheven uit zijn functie van adjudant, 1 Oct.
- Kapiteins J. A. CLAESSEN en T. C. VAN DIERENDONCK, onderscheidenlijk van den Staf inf., werkzaam ten bureele van den Chef van den Generalen Staf en adjudant van het 4 R.I., overgeplaatst bij de Schoolcomp. M.D., 1 Dec. laatstgenoemde onder eervolle ontheffing uit zijn functie van adjudant.
- Kapitein G. W. LE HEUX, van den Staf art., benoemd tot Directeur van het remonte-wezen, 1 Nov.
- Eerste-luitenants A. L. W. SEIJFFARDT en H. ALTING, beiden gedetacheerd te Delft tot het volgen van een cursus voor H.T.V., zijn na afloop van dien cursus, onderscheidenlijk teruggekeerd bij de Schoolcomp. M.D. en gedetacheerd bij de Artillerie-Inrichtingen, 16 Sept.
- Eerste-luitenant H. KROMHOUT, van het 21 R.I., werkzaam gesteld onder de bevelen van den Hoofdintendant, 1 Sept.
- Eerste-luitenant J. W. D. MEIHUIZEN, van het 7 R.V.A., overgeplaatst bij het 5 R.V.A., 1 Dec.
- Reserve-kapitein-vlieger F. C. VAN GIJEN, van de L.V.A., op verzoek ontheven van zijn verbintenis als vlieger.
- Luitenant-kolonel Mr. Dr. J. S. BARBAS, van den Staf IV I. Brig., benoemd tot C.—10 R.I., 1 Jan. 1936.
- Eerste-luitenant A. A. J. M. ZANINO, van het 3 R.V.A., bestemd tot leeraar bij de Koninklijke Militaire Academie en overgeplaatst bij den Staf art., 1 Nov.
- Eerste-luitenant G. DIJKSTRA, van het 12 R.I., overgeplaatst bij het 6 R.I., 1 Nov.
- Eerste-luitenant A. BARETTA, van het 7 R.V.A., overgeplaatst bij het 5 R.V.A. en bestemd tot adjudant van den C.—IV Div., 1 Nov.
- Eerste-luitenant A. H. J. L. FIÉVEZ, van het 17 R.I. werkzaam gesteld ten bureele van den garnizoenscommandant te 's-Gravenhage, 1 Nov.
- Eerste-luitenant E. L. VENEMA, van het Korps politietroepen te Assen, bestemd tot Commandant der onderafdeeling Roermond.
- Eerste-luitenant K. J. H. POLL, van het 16 R.I., werkzaam gesteld bij het Korps politietroepen, en wel bij de 4e afdeeling met bestemming tot Commandant der onderafdeeling Assen.
- Eerste-luitenant P. A. MULLER, van het 2 R.I., werkzaam gesteld als voren bij de 3e afdeeling met bestemming tot Commandant der onderafdeeling Helmond.
- Eerste-luitenant P. W. VAN DUIN, van het 18e R.I., voor één jaar gedetacheerd bij de Vrijw. Burgerwacht te Amsterdam, 1 Oct.
- Kapitein W. ANTHEUNISSEN, van het 4 R.I., overgeplaatst bij het R.Gr., 14 Oct.
- Militair apotheker der tweede klasse Dr. W. A. VAN BRONKHORST, overgeplaatst van Amersfoort naar Amsterdam, 1 November.
- Majoor M. W. L. VAN ALPHEN, van den Generalen Staf, eervol ontheven van zijn functie van leeraar bij de Hoogere Krijgsschool, 1 Nov. (blijft tot 1 Januari 1936 ter beschikking van den Directeur).
- Kapitein-intendant P. J. BONT, werkzaam ten bureele van den Hoofdintendant, gedetacheerd ten bureele van den Intendant IIe Divisie, 1 Febr. '36.
- Eerste-luitenant W. J. A. VIS, gedetacheerd ten bureele van den Hoofdintendant, van 1 Nov. '35—1 Febr. '36 gedetacheerd ten bureele van den Intendant IIe Divisie.
- Officier van gezondheid der tweede klasse Dr. L. KOSTER, te Assen, voor den tijd van drie jaren gedetacheerd bij het Academisch Ziekenhuis te Groningen, 16 Sept.

Eerste-luitenant der mil. adm. F. WIJNMAN, van het 2 R.V.A., gedetacheerd ten bureele van den Hoofdintendant, werkzaam gesteld ten bureele van den Intendant IIIe Divisie, 1 Jan. '36.

Tweede-luitenant W. A. YOUNG, de overplaatsing van 14 naar 3. R.I. is ingetrokken.

Kapitein J. G. ARENTZ, van het 4 R.I., eervol ontheven van zijn werkzaamstelling bij den Vrijw. landstorm en benoemd tot adjudant van het 4 R.I., 1 Jan. 1936.

Reserve-kapitein N. CASPERS, van het 7 R.I., overgeplaatst bij het 16 R.I., 1 Nov.

Kapitein A. G. M. BOOST, van het R.G.Tr., bestemd tot hoofd van het bureau voorbereiding vernielingen, 1 Jan. 1936.

Eerste-luitenant J. ROTHUIZEN, van het R.G.Tr., bestemd voor speciale diensten bij II—R.G.Tr., 1 Nov.

Eervol ontslagen.

Kapitein J. H. VAN WERMESKERKEN, van den Staf inf., leeraar bij de Koninklijke militaire academie, 1 Oct.

Reserve-kolonels W. JANSSEN en J. C. P. RUBAY BOUMAN, beiden van het dienstvak der Intendance, 1 Nov.

Reserve-kolonels J. VAN DIJK en J. G. LUTZ, onderscheidenlijk van den Staf III I.Brig., 1 Dec. en van den Staf inf., 1 Jan. 1936.

Reserve-majoor L. J. J. M. TABBERS, van het 22 R.I., 3 Oct.

Luitenant-kolonel S. SCHILDERMAN, Directeur der Militaire gasschool, 31 Dec. (ben. tot reserve-luitenant-kolonel bij den Staf IV A.Brig.).

Luitenant-kolonel W. M. C. J. HAFKEMEIJER, C.—10 R.I., 1 Jan. 1936 (ben. tot reserve-luitenant-kolonel bij den Staf III I.Brig.).

Reserve-kapitein J. WILKENS, van het 9 R.I., 7 Oct.

Reserve-officieren van gezondheid der eerste klasse A. C. H. HÖWELER en P. DONKER, onderscheidenlijk 7 Oct. en 1 Oct.

Reserve-majoor D. H. SCHILLING, van het 11 R.I., 16 Oct.

Reserve-kapitein J. STRATING, van het 3 R.I., 7 Oct.

Reserve-luitenant-kolonel Jhr. S. LAMAN TRIP, van den Staf VII I.Brig., 9 Oct.

Luitenant-kolonel O. R. PLET, van den Staf III I.Brig., 31 Dec.

Reserve-kapitein Dr. G. A. BOUTELJE, van het 12 R.I., 1 Nov.

Gedetacheerd bij de Hoogere Krijgsschool.

met ingang van 1 November,

Eerste-luitenants H. F. BEENHAKKER, H. H. BLUM en E. E. HOLLE, onderscheidenlijk van het 21 R.I., het 16 R.I. en het R.G.Tr.

Decoratiën.

Luitenant-kolonel C. C. PELS RIJCKEN, C.—5 R.V.A., Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

UIT DE VAKPERS

VECHTWAGENAFWEER.

De Oostenrijksche generaal der art. b.d. VON EIMANNSBERGER, bekend door zijn werk „*Der Kampfwagenkrieg*”, wijdt aan dit onderwerp weder belangrijke beschouwingen.

Teneinde de verdediging tegen vechtwagens te organiseeren, moet men zich voor oogen stellen, hoe een aanval met deze strijdmiddelen zal plaats hebben. De vechtwagen treedt heden in twee verschijningsvormen op, die steeds meer uiteenloopen. Als stormram bij den aanval is hij hulpwapen van de infanterie, daarnaast vormt hij den kern van afzonderlijk opereerende snelle eenheden. Slecht bewapende tegenstanders worden door een aanval van laatstbedoelde gemotoriseerde gepantserde eenheden in flanken en rug vernietigd. Tegen goed bewapende tegenstanders moet eerst een frontale doorbreking plaats vinden.

Bij een *frontaanval* rekenen Britten en Franschen op één vew. bat. per aanvalsdivisie, d.i. 25 wagens per km. Op een zwaartepunt komen 50 wagens. De voorste aanvalsgolven bestaan uit snelle wagens, die zich niet naar de inf. richten. Schr. schat hun tactische snelheid op het gevechtveld op 15 km/u. Daarachter volgt de infanterie met begeleidende vechtwagens. Aan begeleidend art. vuur heeft de inf. geen behoefte, deze steun ontvangt zij van haar vechtwagens. De art. moet echter, ter dekking van de vechtwagens, 's vijands art. bestrijden en vechtwagenafweergeschut vernielen. (Dit schijnt even onuitvoerbaar als het vernielen van een mitr. C.). Dit laatste dient tevens te geschieden door boven het gevechtveld kruisende vliegtuigen.

Bezien wij daartegenover de *verdediging*. Aannemende, dat 1 infanteriekanon — door de onbeweeglijke opstelling — tegen 3 vechtwagens is opgewassen, zijn op elke km frontbreedte 8 infanteriekanonnen noodig. Op een zwaartepunt van de verdediging moet dit aantal kunnen worden verhoogd. Rekent men als normale breedte voor een div. in de verdediging 8 km (voor een div. met een bewapening als de Nederlandsche een breed front. C.), dan behoeft de Div. dus organiek 64 infanteriekanonnen. Men kan nu het gros van deze wapenen in een divisiegeschutafdeeling vereenigd houden, dan wel de kanonnen van huis uit over de infanterie verdeelen. Bij eerstgenoemde oplossing wordt bedoelde afdeeling achter het front gereed gesteld, stellingen en opmarschwegen worden verkend en voorbereid. Breekt de aanval los, dan komen de kanonnen in stelling. Aangezien een tankaanval echter verrassend wordt ingezet en de vechtwagens in één nacht kunnen worden aangevoerd, is het te voorzien, dat de kanonnen hun stellingen in de hws niet meer zullen kunnen bereiken. *Het is dus noodzakelijk de infanterie-eenheden zelf met de noodige pantserdoorborende wapenen te voorzien.* (Schr. laat buiten beschouwing, dat het ook mogelijk is de kanonnen per Div. te vereenigen en bij het bezetten van de verdedigingsstelling te verdeelen, evenals thans bijv. gebeurt met de M. C. van de Div. C.). Geeft men elk Bat. een geschutcompagnie van 6 stukken — wellicht ware de M. C. om te bewapenen — dan werd dit 54 stukken per Div. Kwam daarbij nog een Div. geschutbataljon van 3 Compn., dan zou de Div. over 72 stukken beschikken en een tankaanval het hoofd kunnen bieden.

Deze eisch moge overdreven schijnen, doch wat zou men in 1914 hebben gezegd van een pleidooi voor meer dan 300 mitrailleurs per divisie? Ieder zou het thans onverantwoordelijk achten inf. zonder mitrailleurs in het veld te sturen, even onverantwoordelijk is het de inf. zonder vechtwagenafweergeschut weerloos bloot te stellen aan tankaanvallen.

„*In der gigantischen Maschine des Heeres bildet die INFANTERIE jenen wichtigen Bestandteil, der der grössten Beanspruchung ausgesetzt ist, auf dessen Leistungsfähigkeit also das Ganze aufgebaut werden muss, um Höchstleistungen zu erreichen.*”

Militär Wochenblatt, 18 April 1935.

C.

DE LANGZAME INFANTERIE.

Het beeld, dat de Fransche manoeuvres in de laatste jaren t.a.v. de snelheid van de Infanterie in den naderingsmarsch hebben vertoond, is er een geweest van een bedenkelijke traagheid. Luitenant-Kolonel HURST schrijft dit toe aan:

1°. het te star vasthouden aan de beginselen van den naderingsmarsch met als onvermijdelijk gevolg:

- a. het te vroeg verlaten van de kunstwegen.
- b. het verstrikken van de Infanterie in een net van een groot aantal lijnen, zoowel voor hoofdmacht als voorhoede, die veelal niet eerder dan op last van den hooger Commandant mogen overschreden.
- c. het verkeerde gebruik van de vuurbases.

2°. De rampzalige gewoonte, dat chefs, van nagenoeg iedere eenheid, zich niet van hun commandoposten e.d. weten los te maken.

3°. De tot het uiterste opgevoerde pogingen om onzichtbaar te blijven, met als gevolg een zeer overdreven gebruik van het terrein.

4°. De te groote bezorgdheid voor de uitwerking van het vuur, met als onvermijdelijk gevolg dat de beweging in het gedrang komt.

Als middelen om dit doel te bereiken geeft Schr. aan:

1. de geschreven bevelen *zoo kort mogelijk* te maken en er alles wat het gezond initiatief begrenst uit weg te laten.
2. Iedere commandant er van te doordringen gedurende den geheelen naderingsmarsch inlichtingen in te winnen en zooveel mogelijk persoonlijk waar te nemen.
3. Den vijand steeds voor trachten te zijn, door voortdurende activiteit en snelle juiste beslissingen.
4. De soldaat op te voeden in een geest van stoutmoedigheid.

Het streven van Schr. n.l. de snelheid van de Infanterie gedurende den naderingsmarsch op te voeren is zeer loffelijk en met vele van de aangehaalde oorzaken kunnen wij ons ten volle vereenigen als b.v. het te vroeg verlaten van het wegnnet, het verkeerd gebruik van het, ook nu bij ons ingevoerde, begrip vuurbasis. Ook de tot in de perfectie doorgevoerde onzichtbaarheid van de troep, kan ook ons niet onder alle omstandigheden bevredigen, terwijl vooral de opmerking, dat Commandanten zich niet aan een bepaalde plaats moeten binden, maar door eigen waarneming het nemen van snelle en juiste beslissingen het beste waarborgen, onze algeheele instemming heeft.

Daarentegen hebben wij bezwaar tegen een zekere wegneming van de „bezorgdheid voor de uitwerking van het vuur.”

Het is een merkwaardig verschijnsel, dat na iederen oorlog er a.h.w. een duiveltje aan het oor van iederen krijgsman komt fluisteren, dat „het toch maar van de manoeuvre moet komen,” waarmee tegelijk de „bezorgdheid voor het vuur” op den achtergrond wordt gedrongen. Dit is wel te begrijpen. Immers, de verschrikkelijke uitwerking van het vuur raakt langzamerhand in het vergeetboek en manoeuvres met „losse patronen” geven alle aanleiding om te profiteeren van de beweging. Bovendien manoeuvres met veel actie zijn altijd een succes en vallen bij iedereen in den smaak. Wij zullen de laatsten zijn, die activiteit en snelheid veroordeelen, reden waarom wij het met menig argument van Schr. eens zijn, maar wij meenen toch een waarschuwend woord te moeten laten hooren tegen een zekere onverschilligheid t.a.v. de uitwerking van het vuur. Zulks niet omdat wij nu zoo bij uitstek voorzichtige Hollanders willen zijn, maar omdat een studie van de krijgsgeschiedenis de vernietigende macht van het hedendaagsche vuur overtuigend aantoot. En hierbij is het waarschijnlijk niet het vastgeroest zijn aan den stellingoorlog, die deze opvatting dan werkelijk een eenzijdig karakter zou geven, ook na de hervatting van de bewegingsoorlog op het west-front was de mitrailleur het allesbeheerschende wapen van het slagveld. Aan haar vernietigende uitwerking, was het in hoofdzaak te danken, dat de Duitschers een zoo goeden terugtocht konden uitvoeren. Onze nieuwe voorschriften stellen zich dan ook zeer terecht op het standpunt, dat de vuurkracht der automatische wapenen de allesoverheerschende factor op het gevechtveld vormt, (zie pt. 23a I.R.—II A en pt. 314b I.R.—II B.).

Zonder twijfel zijn wij het met Schr. eens, dat wij onze soldaten en aanvoerders moeten opvoeden in een geest van durf en voortvarendheid. Dit mag echter nooit leiden tot manoeuvre heldendaden, die in werkelijkheid zeer waarschijnlijk een ontijdig en bloedig einde zouden vinden.

KANONNEN VOOR JACHTVLIEGTUIGEN.

Een der voornaamste opdrachten voor de jachtvliegtuigen omvat den aanval op vijandelijke bomwerperformaties, die zij moeten verhinderen hun doel te bereiken. De groote moderne bomwerper is echter weinig kwetsbaar voor de volle mitrailleur-projectielen, daar slechts bij uitzondering een vitaal deel of een bestuurder zal worden getroffen. Bovendien is hun afwerend vermogen zoo groot, dat het gevaarlijk is voor een jachtvliegtuig, lang in hun nabijheid te blijven, temeer nu de steeds stijgende snelheden aan de manoeuvre-eigenschappen der jachtvliegtuigen steeds engere grenzen stellen.

Het is dus noodzakelijk, dat ook het jachtvliegtuig brisantgranaten verschiet van voldoende werkzaamheid om met één treffer een groote bommenwerper minstens tot landen te dwingen. Bovendien moet de jager gedurende den korten tijdsduur van zijn verrassenden aanval, zooveel mogelijk goed gerichte schoten op korten afstand, hoogstens 400 à 500 m, afgeven en moet dus het wapen een groote vuursnelheid bezitten.

Wat het aantal kanonnen betreft, waarmede de jager moet bewapend zijn, moet men er minstens twee eischen, daar de vuursnelheid van automaten van groter kaliber niet groot genoeg is, om met één vuurmond een bundel van voldoende dichtheid te vormen. Bovendien is de jager dan bij een storing niet ineens geheel buiten gevecht gesteld. Een technisch bezwaar zou nog zijn, dat één kanon als bewapening voor den jager in de as van het vliegtuig zou moeten worden opgesteld, hetgeen in verband met den motor tot een groote verbouwing, en zelfs tot het gebruik van een anderen motor zou moeten leiden. Twee kanonnen kunnen echter zonder bezwaar symmetrisch in den vleugel worden aangebracht.

Het automatisch kanon voor vliegtuigbewapening moet uiterst bedrijfszeker zijn, wapen en munitie moeten licht zijn, de terugstoot moet gering zijn en de vuursnelheid zoo groot mogelijk. Al deze eigenschappen hangen af van het kaliber en de aanvangssnelheid. De gewichten en de grootte van den terugstoot nemen toe met kaliber en aanvangssnelheid, terwijl vuursnelheid en bedrijfszekerheid afnemen. Men schijnt thans een bruikbaar compromis te hebben gevonden in een automatisch kanon van 20 mm, dat een projectiel verschiet voorzien van 10 g. springlading en een gevoelige, snelwerkende schokbuis, terwijl men bezig is te trachten, de springlading op te voeren tot 15 à 18 g. teneinde de werkzaamheid te vergrooten.

Groote aanvangssnelheid van het projectiel is voor een vliegtuigkanon, dat slechts op korte afstanden wordt gebruikt, van niet zooveel belang als voor een luchtdoelkanon, waarbij een kleine vluchttijd van waarde is; daarentegen is de eisch van groote vuursnelheid voor het vliegtuigkanon van de grootste beteekenis, daar het doel dikwijls slechts gedurende onderdeelen van seconden onder vuur genomen zal kunnen worden. Hoe dichter de bundel is, hoe grooter de trefkans gedurende dien uiterst korten tijd wordt. Waar bovendien altijd recht naar voren wordt gevuld en dus de eigensnelheid van het jachtvliegtuig van 100 m/sec er nog bijkomt, kan met een aanvangssnelheid van 600 m/sec genoegen worden genomen.

Hieronder zijn drie wapens vergeleken.

Kaliber in mm.....	20	20	25
Aanvangssnelheid in m/sec	600	900	850
Vuursnelheid per minuut	500	350	200
Terugstoot in kg	90	200	800
Gewicht v/h wapen in kg	25	50	110
Gewicht van 60 schoten in kg	15	25	50
Aantal bij een totaal gew. v. 160 kg	4	2	1
Totale vuursnelheid per min.	2000	700	200

In verband met de boven aangehaalde beschouwingen kan de keus niet moeilijk zijn. Bovendien stelt de terugstoot der wapens van groter vermogen dusdanige eischen aan de constructie van het vliegtuig, dat het voor het hier genoemde kanon van 25 mm wel reeds moeilijk zal zijn, hieraan te voldoen. Elke ervaren jachtvlieger zal voorts het voordeel waardeeren van de mogelijkheid gedurende de 1/100 sec. dat hij gericht is, 20 brisantgranaten met gevoelige, snelwerkende schokbuis op zijn tegenstander te kunnen afschieten.

Behalve de werkzaamheid van het enkele projectiel zal het ook van belang zijn de minutie voorraad te vergrooten. Bovendien zal de noodzakelijkheid van een tot het uiterste opgevoerde bedrijfszekerheid de aandacht van de constructeurs moeten hebben.

HET PLAATSSEN VAN SCHEEPSGESCHUT AAN DEN WAL.

Naar aanleiding van het onder dezen titel verschenen artikel in het *Marineblad* van 1 November 1934, van de hand van den Luitenant ter zee 1e klasse A. G. VROMANS, werd in het *Meinummer* 1935 van dat orgaan een gelijknamig artikel opgenomen van den Kapitein der Artillerie G. FABIUS, waarin een kort overzicht wordt gegeven van hetgeen ten deze door het Regiment Kust-Artillerie hier te lande werd verricht.

Marineblad, Mei 1935.

f.

DE 53e INFANTERIE-DIVISIE EN DE TSJECHO-SLOWAKEN BIJ TENON-SUR-AISNE.

De commandant L. PREININGER van het Tsjecho-Slowaaksche leger geeft een uitvoerige en zeer interessante studie over de actie van de bovengenoemde Divisie, welke deel uitmaakt van het 4e Fransche Leger, in de laatste helft van October 1918.

Wij herinneren er aan, dat het 4e Fransche leger in het tijdvak van 16 Sept.—12 October de Aisne had bereikt en zich van Vouriers had meester gemaakt.

Het 4e Leger zou nu het offensief voortzetten in de richting Sedan. Deze aanval was voor de Duitschers buitengewoon gevaarlijk, omdat, indien de Geallieerden hier snel terrein wonnen, het terugnemen van de meer Noord geplaatste legers en de afvoer van de enorme voorraden zeer bezwaarlijk werd.

Vandaar, dat de Duitschers er alle kracht op zetten om op dit gevaarlijke frontgedeelte den opmarsch zoo al niet tegen te houden, dan toch te vertragen.

En opmerkelijk is het eeresaluut, dat de Schr. aan de Duitschers brengt, wanneer hij vermeldt, hoe het moreel van de Duitschers hier „incontestablement très élevé” is en hoe „le soldat et surtout le sous-officier allemand se sont accrochés à leurs mitrailleuses jusqu'au dernier moment.”

De aandachtige lezer zal in dit opstel buitengewoon belangrijke lessen vinden en . . . bij de lezing niet vergeten, dat wij hier een actie bestudeeren, geleid en uitgevoerd door mannen, die voor een groot deel een belangrijke oorlogspraktijk hadden. En als wij dan eenigermate verwonderd zijn over de wijze, waarop onderdeelen van deze actie zijn uitgevoerd, dan voelen wij hoe noodig het is, dat wij van den ons gegeven tijd tot voorbereiding, met grooten ernst moeten gebruik maken om ons terdege voor te bereiden voor een taak, welke het vaderland in geval van noodzakelijkheid op onze schouders zal leggen.

Constateeren wij, dat de 53e Divisie op 18 October zal aanvallen en tot opdracht heeft:

a. een bruggenhoofd ten N.O. van de Aisne te veroveren;

b. de aanval door te zetten tot $\pm$ 8 km van de Aisne.

De Div. C. verdeelt den aanval in twee fasen, de eerste zal zijn het veroveren van het bruggenhoofd, waarvoor één brigade, gesteund door de geheele D.A. zal worden ingezet.

In de tweede fase zal de geheele Divisie den aanval voortzetten tot het onder b genoemde doel, welke fase weder wordt verdeeld in 4 tempo's, ieder begrensd door een duidelijk aangegeven doel. Voor het veroveren van het bruggenhoofd heeft de D.C. nog bepaald, dat slechts één bataljon mag worden ingezet.

Wij zullen het verloop van alle gevechten niet weergeven, de lezer kan deze alleen volgen, wanneer hij tegelijkertijd de duidelijke schetsen raadpleegt en zich rekenschap geeft van de terreinsomstandigheden op het front.

Wij stellen alleen vast, dat eerst op 20 October in den avond het bruggenhoofd was veroverd, terwijl het leger-commando er op had gerekend voor deze actie slechts een halven dag noodig te hebben.

Door de krachtige tegenacties van de Duitschers, o.a. tot uiting komend in hevige tegenaanvallen, gelukt het tot 31 October niet op de voorwaartsche beweging te hervatten. Bij aflossing van de 53e Divisie was deze dan ook niet verder dan het betrekkelijk nauwe bruggenhoofd.

Als een van de voornaamste oorzaken geeft de Schr. aan, hoe men aan Fransche zijde den tegenstander onderschatte en — ten onrechte — aannam, dat men slechts zwakke achterhoeden tegenover zich zou vinden.

Tenslotte vermelden wij hoe in de vorenbedoelde periode de verbindingen en de aan- en afvoer werden bemoeilijkt, omdat deze moesten gaan over de Aisne-vlakte — ter breedte van 1200 m à 2000 m, welke bovendien nog geïnundeerd was.

Voor een deel moesten deze verbindingen alleen worden onderhouden door postduiven en optische middelen.

Voor de aan- en afvoer was alleen maar één overgang beschikbaar, welke door het vijandelijk vuur alleen met inspanning van alle krachten kon worden in stand gehouden.

Revue d'Infanterie, November '34.

B.

VECHTWAGENAFWEER IN HET DUITSCHE LEGER.

Uit verschillende artikelen in de Duitse vakpers blijkt, dat in het nieuwe Duitse leger aan vew.-afweergeschut zal worden ingedeeld: *per Reg. inf.* een *vew.-afweer-comp.* van 9 stukken (kaliber 3,7) en *per Div.* een *vew.afweer-afd.* De Chef Staf van den Insp. van den Motordienst, kolonel GUDRIAN, schrijft over „unsere jetzt entstehende *motorisierte Panzerabwehr*”, waaruit blijkt, dat vorenbedoeld geschut motortractie krijgt. De reeds *per Reg.* ingedeelde comp. had tot voor kort *paardentactie* en in ondergenoemd tijdschrift wordt bepleit deze tractie te handhaven. Schr. kapitein WESTPHAL, voert daarbij aan, dat het *tijdens een marsch* inschakelen van gemotoriseerde anti-vew.-geschut in een inf.-colonne ondoelmatig is en dat de permanente beveiliging beter is verzekerd door geschut met hippomobile tractie op de juiste plaatsen in de colonne te doen marcheren.

Vechtwagenafweergeschut van het Duitse leger (kaliber 3,7.)

Bij de verdediging hebben de *vew. afweer-kanonnen van de regimenten* tot taak de eigen inf. en in het bijzonder de zw. mitrs. en mijnwerpers te beschermen. Zij moeten de aanvallende vew. derhalve bestrijden vóór deze de frontlijn overschrijden en daartoe — mede met het oog op hun gestrekte baan — in voorste lijn worden ingezet en tot vuren gereed zijn vóór den vijand verschijnt. Dezelfde beginselen dus als neergelegd in R.I. II A (punten 115 en 116), t.o.v. onze 6 veld, die echter met vier stukken moeten doen wat de Duitschers met *negen* stukken doen en daarbij geen gemotoriseerde afdeling achter zich hebben. De gemotoriseerde *vew.-afweer-afd.* der Div. heeft tot taak de artilleriestellingen te dekken en in de hws. doorgedrongen gepantserde strijdkrachten op te vangen. Het gemotoriseerde geschut wordt daartoe in een afwachtingsopstelling geplaatst, verschillende opmarschwegen en stellingen worden verkend en voorbereid, en eerst als de noodzaak blijkt wordt het geschut snel naar voren geworpen.

Hoe hoog de Duitse legerautoriteiten de aanvalskracht van vechtwagens aanslaan, blijkt wel uit het feit, dat kolonel GUDRIAN het bij de Duitse inf. ingedeelde aantal anti-vew. stukken nog betrekkelijk gering acht en de vijandelijke gepantserde strijdkrachten in de eerste plaats met eigen vechtwagens wil bestrijden.

„Deutsche Wehr” 25 Juli en 12 Sept. 1935.

C.

MECHANISEERING EN MOTORISEERING IN HET BRITSCHE LEGER

Aan snelle troepen bezit het Britsche leger thans een Cavaleriedivisie en een Tankbrigade. De brigades van de *Cav. Div.* zullen hun paarden behouden, slechts de treinen worden gemotoriseerd, terwijl voorts lichte tweepersoonauto's worden ingedeeld voor verkenning en het onderhouden van verband. De *Tankbrigade* bestaat uit één licht en drie gemengde bataljons. Daar de manoeuvres van 1934 hebben aangetoond, dat deze gepantserde eenheid niet geschikt is om zelfstandig te opereeren (zie „*De Militaire Spectator*” 1935, blz. 141) wordt overwogen een *lichte divisie* te vormen bestaande uit: verkenningsafdeeling van paw.'s en lichte auto's, tankbrigade, gemotoriseerde cavaleriebrigade, motorartillerie, enz. In verband hiermede zullen in 1935 proeven met een gemotoriseerde cavaleriebrigade worden genomen.

De *infanterie* is thans georganiseerd in brigades van 4 bataljons, samengesteld als bij ons. Dit jaar zullen proeven worden genomen met een brigade bestaande uit 3 tirailleurbataljons (elk 4 tirailleurcompagnieën en één mortiersectie) en één mitrailleurbataljon (3 M. Cn. en een vechtwagenafweercomp.). Tevens wordt beproefd de zw. mitrs. te motoriseeren, d.w.z. te vervoeren op kleine gepantserde auto's, waarbij zij zoowel van deze auto's af als uit een gewone stelling kunnen vuren. Voorts krijgt elke Div. een *Bat. vechtwagens*, bestemd voor ondersteuning der inf. Deze vechtwagens zullen zich onderscheiden van die der Tankbrigade door: geringere snelheid en actieradius, doch zwaardere pantsering en lagere bouw. De beproeving is zoover gevorderd, dat met den serieaanmaak binnenkort kan worden begonnen.

Met de beproeving van het *vechtwagenafweergeschut* is men nog niet tot een bevredigend resultaat gekomen; de beproefde wapenen waren of te zwaar of hadden te geringe uitwerking.

De *gevechtstrein* wordt per inf. comp. van één op drie auto's gebracht, waardoor overjassen en bepakking der infanteristen daarop kunnen worden vervoerd, in stede van zoals thans in den goederentrein.

Proeven vinden plaats met een *gemotoriseerde* (d.w.z. geheel op auto's vervoerde), doch overigens normaal georganiseerde *inf. brig.* Het plan bestaat één der vier inf. brigades van elke Div. aldus te motoriseeren.

De *divisiartillerie* blijft paardentractie behouden, de *legerartillerie* (Engeland kent geen korpsverband) wordt geheel gemotoriseerd.

De treinen van de *pioniers* worden gemotoriseerd, de werktuigen worden zooveel mogelijk gemechaniseerd. Voorts kan per Div. $\frac{1}{3}$ van de pioniers op auto's worden vervoerd. Sedert 1914 is het aantal pioniers met 470 % toegenomen.

The Journal of the Royal united service institution,
Febr. 1935. C.

INITIATIEF.

Op grond van de oorlogservaringen houdt kolonel GRÜNDEL een warm pleidooi voor *initiatief*, zulks ter bestrijding van een uiting, als zou het initiatief van ondercommandanten door de vorderingen van de techniek (verbindingsmiddelen) uit den tijd zijn. Als B. C. en R. C. deed Schr. de ervaring op, dat ook de zorgvuldigste bevelen niet kunnen verhinderen, dat de ondercommandanten bij de uitvoering komen te staan voor onvoorziene omstandigheden, die initiatief noodzakelijk maken. Uit de hogere regionen haalt Schr., als afschrikwekkend voorbeeld, van het aan banden leggen van het initiatief, het Duitsche échec in de bocht van St. Mihiel aan (Sept. 1918). De Duitsche commandant ter plaatse zag het gevaar aankomen, doch was verstrikt in een netwerk van bevelen. Verzoeken om de vrije beschikking te krijgen over reserves, waarop de O. H. L. een servituum had gelegd, bleven onbeantwoord. De O. H. L. meende in staat te zijn, tijdig de vereischte bevelen te geven, doch kwam hiermede te laat. Dit kostte den Duitschers 15.000 gevangenen, 450 stukken geschut en een hecatombe aan dooden en gewonden.

Willen de commandanten echter in staat zijn in oorlogstijd initiatief te ontwikkelen, dan moet dit in vreedetijd zijn aangekweekt. Met instemming haalt Schr. de woorden aan van Veldmaarschalk VON DER GOLTZ: „*Het uit een leger bannen van het initiatief gaat zeer snel. Oneindig moeilijk is het echter om het initiatief weder op te wekken, wanneer het eenmaal is verstikt.*”

Deutsche Wehr, 25 April 1935. C.